

ISSN 1318-5772 XXVII (2020) št. 3

BOŽJA BESEDA DANES

Revija Zavoda Biblično gibanje

Božja beseda je živa
(Heb 4,12)

Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ

בִּיְדֵבֶר הָאֱלֹהִים חַי

MOČ BOŽJE BESEDE V PREIZKUŠNJAH

POGOVOR S KOZMO AHAČIČEM
Preprosto sem šel

RAZLAGA ODLOMKA NOVE ZAVEZE
Tisti, ki pride za menoj

ADVENTNA IDEJNICA
Ljubezen pa vedno najde pot

Plakat: DAR ZA NEDELJO BOŽJE BESEDE

UVODNIK Maksimilijan Matjaž BOŽJA BESEDA JE ŽIVA, ZATO LJUBEZEN VEDNO NAJDE POT	3
MALI KLJUČ SVETEGA PISMA s. Snežna Večko IZRAEL ZORI ZA NOVE SETVE	4
BOŽJA BESEDA RASTE NI HUDO, ČE SI BREZ OTROK	5
PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO Primož Erjavec PAPEŽ FRANČIŠEK O VIHARJU PANDEMIJE	7
POGOVOR S PRIJATELJI BOŽJE BESEDE p. Bogdan Rus PREPROSTO SEM ŠEL	9
RAZLAGA ODLOMKA STARE ZAVEZE Gregor Pavlič BOŽJA GOVORICA JE NEŽNA	14
RAZLAGA ODLOMKA NOVE ZAVEZE Marko Rijavec TISTI, KI PRIDE ZA MENOJ	17
PAVLOVA OBČESTVA Maksimilijan Matjaž TESALONIŠKO OBČESTVO – PRIČA MOČI BOŽJE BESEDE	20
BRALCEM BOŽJE BESEDE Marija Stanonik BOŽJA BESEDA JE ŽIVA (HEB 4,12)	23
IZZIV ZA DELO V SKUPINAH Teja Omerzel LJUBEZEN PA VEDNO NAJDE POT ...	26
OSEBE V SVETEM PISMU Izet Veladžić TISTI NEZNANEC, KI JE KRALJU POSODIL OSLA	29
BIBLIČNI TOPOSI Filip Veber JERUZALEMSKI TEMPELJ	30
CERKVENI OČETJE BEREJO SVETO PISMO br. Jan Dominik Bogataj HIERONIM, HEBREJSKE ČRKE IN BOŽJA IMENA	32
DRUŽINSKA BIBLIČNA KATEHEZA Jana Podjavoršek PRILOŽNOST ZA POGLABLJANJE VERE	34
SMEJATI SE S SVETIM PISMOM Samo Skralovnik GOLJAT – NAPIHNJENI DEDEC IZ FILISTEJE	38
POROČILO Zlata Krašovec BIBLIČNE DUHOVNE VAJE V KANČEVCIH 2020	40
PRIPOROČAMO V BRANJE Vlasta Doležal Rus PREPROSTO ... O SVETEM PISMU	44
MOLITEV Z BOŽJO BESEDO Delavnice molitve in življenja	46

BOŽJA BESEDA DANES je katoliška biblična revija, ki jo izdaja Zavod Biblično gibanje s podporo SŠK. Izhaja trikrat letno.

Revijo lahko naročite ali odjavite po pošti na naslov gibanja in uredništva.

NASLOV ZAVODA IN UREDNIŠTVA:

Zavod Biblično gibanje
Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
info@biblicnogibanje.si
www.biblicnogibanje.si
www.facebook.com/biblicnogibanje.si

UREDNIŠKI ODBOR:

Vlasta Doležal Rus, Zlata Krašovec,
Marjeta Petek Ahačič, Tatjana Rupnik
ODGOVORNI UREDNIK: dr. Samo Skralovnik
GLAVNI UREDNIK: dr. Maksimilijan Matjaž
LEKTORIRANJE: Barbara Skralovnik
FOTOGRAFIJE: Avtorji uporabljenih fotografij so navedeni pod fotografijami.
FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Jan Henrik Franz (Unsplash)
FOTOGRAFIJA NA PLAKATU: Tomo Jeseničnik
OBLIKOVNA ZASNOVA: Branka Smodiš
PRELOM IN PRIPRAVA ZA TISK: Robert Rošker
TISK: Salve, d. o. o., Ljubljana

Priporočen je prostovoljni dar za pokritje stroškov izhajanja revije.
Transakcijski račun pri Delavski hranilnici: SI56 6100 0002 0986006

BOŽJA BESEDA JE ŽIVA, ZATO LJUBEZEN VEDNO NAJDE POT

S to številko revije želimo člani Bibličnega gibanja in vsi, ki ljubimo Sveto pismo, pričevati, da je Božja beseda živa tudi v tem času, ko nas epidemija sili, da spreminjamo svoje navade. »Ljubezen vedno najde pot,« pravi ena od naših zavzetih bibličnih animatork. Tudi bralci Božje besede, člani bibličnih in drugih skupin odkrivajo nove oblike druženja ter deljenja duhovnega izkustva. Kot gobe po dežju se širijo razne spletne skupine, telefonske aplikacije za molitev, programi za branje Svetega pisma in za dnevno meditacijo Božje besede.

Kdor ima ušesa (in srce), lahko sliši. Za nas je bila dobra izkušnja spletna podelitev jesenske biblične duhovne obnove v Kančevcih, ki nas je spodbudila, da smo tudi Biblično šolo predstavili v spletno okolje (Zoom). Udeleženci se sedaj na razne inovativne načine povezujejo v majhne biblične skupine. V številne domove je tako ponovno vstopil pogovor o Božji besedi in z njo. Takšni pogovori v domačem okolju so lahko tudi ustvarjalnejši in realnejši kot tisti v šolskih učilnicah ali kdaj tudi v cerkvah. Da bi bili ustvarjalni v iskanju besed za izražanje Božje besede, nas v pogovoru s prijateljem Božje besede v tej številki spodbuja tudi odlični raziskovalec in zapisovalec slovenske besede. Jezik je eden od močnih izzivov sodobne Cerkve, kar v tem času še pogosteje ugotavljamo, ko smo zaradi številnih prenosov cerkvenih obredov priča bolj ali manj razumljivemu in privlačnemu oznanjevanju. Vsak vernik je poklican, da išče besede, s katerimi bo opisal Božjo govorico v svojem življenju in tako dal pomemben delež k prepoznavanju in življenju Božje besede med nami. Bog nam najlepše in najbolj resnično spregovori v našem osebem jeziku. To pričujejo tudi družine, ki so se opogumile in stopile na pot družinske kateheze. Ker pri razlaganju Svetega pisma sodeluje vsa družina, morajo biti tudi odgovori razumljivi, predvsem pa preverljivi v konkretnem življenju. Ljubezen pa vedno najde pot, pričuje tudi mlada navdušena katehistinja, ko prvič montira filmčke za doživete adventne kateheze, kljub daljavi. Tudi o tem boste lahko brali v tej številki.

Pred nami je hkrati nedelja Božje besede, ki jo bomo obhajali 24. januarja 2021. Praznovanje bo letos drugačno, morda na zunaj manj slovesno, kot bi pričakovali za obhajanje ob zaključku leta Božje besede. Morda pa je to znamenje, da mora leto Božje besede teči dalje, da mora biti vsako

foto_Samo Skrabovnik

leto oz. vsak dan posvečen in napolnjen z Božjo besedo. Geslo letošnje nedelje je tudi tokrat vzeto iz odlomka o emavških učencih: »Tedad so se jima odprle oči.« (Lk 24,31a) Božja beseda nam pomaga odpirati oči za resnično, lepo in sveto tudi v tem času. Vstali nas spremlja, posluša in sprašuje. Je z nami. Srečamo ga lahko samo s tem, kar resnično smo, kar imamo radi ali kar nas boli. Naši sodelavci bodo pripravili različne predloge in pripomočke, da bomo lahko kot župnija, družina ali skupina z lepim bogoslužjem povezani praznovali praznik Božje besede. Več o tem boste našli na naši spletni strani (biblicnogibanje.si). Ne spreglejmo drug drugega. Tudi v njem nas spremlja Vstali (Mt 25,40). • • •

IZRAEL ZORI ZA NOVE SETVE

Priprava semen¹

Jezus je zbral in prečistil vse najboljše iz zgodovine svojega ljudstva. Ta je stremela k trajni zavezi med Bogom in človeštvom. Za to pa je bilo treba človeštvo osvoboditi njegove krivde pred Bogom. To je storil Jezus, ko je s svojo smrtjo usmrtil greh. Kdor hoče biti njegov, mora umreti grehu. Sicer je njegova pripadnost Bogu slepilo.

Jezus je torej najboljše iz Stare zaveze s svojo razlago predal novi skupnosti Cerkvi. S svojimi besedami in dejanji je razkrinkaval grehe, predvsem voditeljev ljudstva. Ti so strogo obsojali greh in grešnike, zase pa iskali ovinke, kjer so se lahko vdajali pregreham. Okovali so Postavo z natančnimi predpisi o obrednem umivanju, daritvah, postu, sobotnem počitku ... in hkrati gazili Božjo zahtevo po usmiljenju in ljubezni. Ubožno ljudstvo, ki ni moglo izpolnjevati njihovih stoterih predpisov, so zaničljivo imenovali »ljudstvo zemlje« in ga pustili v njegovih telesnih in duhovnih tegobah. Jezus se je, nasprotno, napotil k tem zapuščenim ovcam brez pastirja in jih vodil na pašnike Očetove ljubezni. Sklanjal se je k neukim, ubogim, bolnim, grešnim ... Približal jim je Božjo ljubezen v prilikah iz njihovega vsakdanjega življenja: v priliki o sejalcu, o pšenici in ljuljki, o gorčičnem zrnu, o mreži in ribah, o zakladu na njivi in dragocenem biseru, o izgubljeni drahmi, ovci in sinu, o kraljevi svatbi, o delavcih v vinogradu, o talentih, o desetih devicah, o poslednji sodbi ... V njih se skrivajo sloji dragocene rude, ki je nikoli ne bomo odkopali do dna. Njihovi neodkriti pomeni preživijo stoletja, ob primernem trenutku pa iz njih zasije resnica, ki razsvetli prav določen čas.

Jezus razodeva svoje gospostvo nad naravo, ko pomiri vihar na morju (Mr 4,35-40), in nad hudobnimi duhovi, ko jih izganja iz obsedenih (5,1-20 vzp.). Ozdravlja in obuja od mrtvih (5,21-34 vzp.), nasiti množico s petimi hlebi in dvema ribama (6,30-44) ... Ob vseh teh znamenjih kakor gorčično zrno klije vera njegovih apostolov, ki ga spremljajo na vseh korakih skupaj

z ženami, ki mu strežejo s svojim premoženjem in poslušajo njegovo besedo (Lk 8,1-3). Odločilen trenutek se zgodi v pokrajini Cezareje Filipove, ko na Jezusovo vprašanje, za koga ga imajo ljudje in končno oni, njegovi apostoli, Peter odgovori: »Ti si Kristus, Sin živega Boga.« (Mt 16,16 vzp.) Takrat da Jezus Petru novo ime: Skala, na kateri bo sezidana njegova Cerkev. Peter je izrekel to, kar je mislila vsa skupnost: Jezus je napovedani Mesija, osvoboditelj in Božji Sin. Tako je prvak apostolov izrazil prvo versko resnico Cerkve. Po več desetletjih so kristjani izoblikovali jedro svojega verovanja v kratkih izjavah o Jezusu kot Bogu in človeku, našemu Rešitelju. Najpomembnejše izjave so skozi zgodovino razglasili za dogme. Tukaj v Cezareji Jezus izroči Petru in po njem njegovim naslednikom oblast izrekati verske resnice.

Peter ostaja kljub temu še človek z zgolj človeškim mišljenjem. Ko takoj zatem skuša Jezusa odvrniti od njegove namere, da gre v sramotno smrt, prejme od njega strog ukor, ker ne misli po Božje (16,23). Apostoli dejansko ne morejo doumeti Božjega pogleda na svet. Zato Jezus trojici, Petru, Jakobu in Janezu, na gori razodene svoj božanski sijaj (17,1-13) in jih tako pripravi na trenutek, ko ga bodo videli na vrtu Getsemani. Kljub temu niso razumeli njegovih besed o vstajenju.

Medtem ko je govoril apostolom o moči posta in molitve (Mr 9,14-29), o nujnosti, da postanemo kakor otroci (9,35-37), o nujnosti, da se odpovemo najdragocenejšemu, če nam to preprečuje vstop v njegovo kraljestvo (9, 42-50), o brezpogojnem odpuščanju (Mt 18,23-25) itd., so se približali Jeruzalemu. Tam je izpolnil vse, kar je bilo o njem napovedano. ...

V NASLEDNJI ŠTEVILKI
bomo spoznali ključ
V verigah oblasti in suženjstva.

¹ Prirejeno po Kustić, Živko. Prev. 2000. *Mali ključ Svetega pisma*. Maribor: Slomškova založba.

NI HUDO, ČE SI BREZ OTROK

»Poglejte, kakšno ljubezen nam je podaril Oče: Božji otroci se imenujemo in to tudi smo. Svet nas zato ne spozna, ker ni spoznal njega. Ljubi, zdaj smo Božji otroci; ni pa še razodeto, kaj bomo. Vemo pa, da mu bomo podobni, ko se bo razodel, ker ga bomo gledali takšnega, kakršen je, in vsak, kdor ima to upanje vanj, se očičuje, kakor je tudi on čist.« (1 Jn 3,1-3)

foto_Matt Sclarandis (Unsplash)

Kot poročen par si seveda želiva otroke. To je naravno. To je najin dar, ki ga imava, ker sva v ljubezni mož in žena. Kot mnogo parov pa sva bila v zakonskih letih soočena s tem, da vsak cikel znova in znova ne zanosim. Zdravniki se trudijo biti sočutni, saj vedo, da to ni zgolj telesna težava, ampak vpliva na celoto doživljanja moškega in ženske. Hvaležna sva, da sva imela vse preglede opravljene na življenju spoštljiv način in nisva nikoli imela občutka, da sva v trgovini z otroki. Po vseh zdravniških preiskavah medicinsko padeva v odstotek nepojasnjene neplodnosti.

V Bogu pa ni nepojasnjenih stvari, tako da nama ni (več) hudo.

»Ni je namreč stvari, ki bi bila nevidna pred njim. Pred njegovimi očmi je vse razgaljeno in odkrito.« (Heb 4,13)

Oziroma drugače: Je hudo, ampak ni hudo.

Hudo je, ko si ne znaš razložiti in bi na vsak način rad vedel, zakaj.

Ni hudo, ko v veri umakneš svoj razum in kontrolo, odpreš Bogu srce in te potolaži.

Ni hudo, ko si hvaležen za to, kar imaš, in ne žalosten zaradi tega, česar nimaš.

Hudo je, ko vidiš mamico z dojenčkom.

Ni hudo, ko celo popoldne paziš na malčke preutrujenih prijateljev, ki sta si zaradi tebe lahko vzela nekaj časa zase.

Hudo je, ko se začne nov krvaveči cikel.

Ni hudo, ko se zahvališ za zdravje.

Hudo je, ko se ti zdi, da je tvoja dodatna sobica prazna in neopremljena za otroka.

Ni hudo, ko so vse tvoje sobe polne otroške igre in smeha in iskrene otroške oči pravijo, da še pridejo na obisk in na najboljše igrice na svetu.

Ni hudo, ko imaš sobo prosto za prijatelja, ki potrebujeta prenočišče za vikend.

Ni hudo, ko lahko ponudiš prenočišče prijatelju, ki ne sme ostati čez noč pri ženi v porodnišnici.

foto_Kristopher Roller (Unsplash)

Hudo je, ko v trgovinah vidiš lepe stvari za otroke in sanjariš, kaj lepega bi lahko kupil za svoje.

Ni hudo, ko pomagaš, da pride rabljena otroška oprema v prave roke družinam, ki nimajo denarja za nakup.

Tra Nguyen (Unsplash)

Hudo je, ko se ti zdi družinska miza prevelika.

Ni hudo, ko lahko gostiš veliko ljudi naenkrat in jim daš hrano in srečanje.

Ni hudo, ko je ravno prav velika za vse velike družabne igre.

foto_Ravi Roshan (Unsplash)

»Beseda je bila na svetu in svet je po njej nastal, a svet je ni spoznal. V svojo lastnino je prišla, toda njeni je niso sprejeli. Tistim pa, ki so jo sprejeli, je dala moč, da postanejo Božji otroci, njim, ki verujejo v njeno ime in se niso rodili iz krvi ne iz volje mesa ne iz volje moža, ampak iz Boga.« (Jn 1,10-13)

Ni hudo, ko moliš za trpeče otroke v razbitih družinah.

Ni hudo, ko moliš za nerojene otroke, da bi jih starši pustili živeti.

Ni hudo, ko moliš za nerojene otroke, ki so se poslovili že pred rojstvom in se skupaj z njihovimi starši priporočajo novemu priprošnjiku v nebesih.

Ni hudo, ko pestuješ nežna bitjeca in si hvaležen, da so se lahko rodila.

Ni hudo, ko ti otroci stečejo v objem.

Ni hudo, ko se na poročni zabavi ves večer igraš z malčki, da se njihovi starši lahko naplešejo.

Ni hudo, ko varuješ otroke, da lahko njihova mama skuha kosilo za očeta in vse delavce, ki jim gradijo hišo.

Ni hudo, ko si z veseljem krstni boter in moliš za tega otroka.

Ni hudo, ko si z veseljem birmanski boter in spremljaš čudovito rast tega mladega človeka ob vstopu v življenje.

Ni hudo, ko si lahko vzameš veliko časa za sozakonca.

Ni hudo, ko imaš več časa za pomoč drugim.

Ni hudo, ko imaš več denarja in lahko pomagaš ubogim.

Ni hudo, ko svojo neplodnost lahko izročaš Bogu in kar naenkrat ni več ovira, pomanjkljivost, ampak postaja dar za druge in zato plodna.

Hudo je, ko si v stiski sam in ne veš, da je Bog tvoj Oče, ki te želi stisniti v svoj objem.

»Boga ni nikoli nihče videl; edinorojeni Bog, ki biva v Očetovem naročju, on je razložil.« (Jn 1,18)

Ni hudo, če si brez otrok, hudo je, če misliš, da si brez Boga Očeta.

»Kajti vsi, ki se dajo voditi Božjemu Duhu, so Božji sinovi. Saj niste prejeli duha suženjstva, da bi spet zapadli v strah, ampak ste prejeli duha posinovljenja, v katerem kličejo: »Aba, Oče!« Sam Duh pričuje našemu duhu, da smo Božji otroci. In če smo otroci, smo tudi dediči: dediči pri Bogu, sodediči pa s Kristusom, če le trpimo z njim, da bomo z njim tudi poveljani.« (Rim 8,14-17)

MOŽ IN ŽENA

foto_www.vaticannews.va

PAPEŽ FRANČIŠEK O VIHARJU PANDEMIJE

V času zdravstvene krize beremo papeževe spodbude v luči aktualnih dogajanj. Ko Frančišek na splošnih avdiencah razlaga pomen molitve, najde v molitvah Psalterja odmev vsega življenja. V ospredje pridejo kriki in vzdihli molivca: »Oh, doklej še!« Spodnje besedilo nam približa Knjigo psalmov in je povzetek papeževih katehez s Petrovega trga (14. in 21. oktobra 2020).

KNJIGA PSALMOV – TELOVADNICA MOLIVCEV

Ko beremo Sveto pismo, nenehno naletimo na različne vrste molitev. A najdemo tudi knjigo, ki je sestavljena samo iz molitev, knjigo, ki je postala domovina, telovadnica in dom brezštevilih molivcev. Gre za Knjigo psalmov. Je del modrostnih knjig, ker nam govori, kako »znati moliti« preko izkušnje pogovora z Bogom. V psalmih najdemo vsa človeška čustva: veselje, bolečino, dvom, upanje, grenkobo, ki obarvajo naše

življenje. Katekizem trdi, da je vsak psalm »tako trezen, da ga morejo iskreno moliti ljudje vseh slojev in časov« (KKC, 2588). Ko psalme beremo in beremo vedno znova, se učimo jezika molitve. Bog Oče je namreč s svojim Duhom navdihnil srce kralja Davida in drugih molivcev, da bi naučil vsakega moškega in ženske, kako ga slaviti, kako se mu zahvaljevati in ga prositi, kako ga klicati v veselju in bolečini, kako pripovedovati o njegovih čudovitih delih in njegovi Postavi. Skratka, psalmi so Božja beseda, ki jo ljudje uporabljamo, da bi govorili z Njim.

ŽIVA IZKUŠNJA

V tej knjigi ne srečamo eteričnih oseb, abstraktnih oseb, ljudi, ki molitev zamenjujejo z estetsko ali odtujeno izkušnjo. Psalmi niso besedila, nastala za mizo, ampak so prošnje, pogosto dramatične, ki izvirajo iz žive izkušnje. Da bi jih molili, je dovolj, da smo to, kar smo. In tega ne pozabiti.

*Psalmi
so Božja beseda,
ki jo ljudje
uporabljamo,
da bi govorili
z Njim.*

Da bi dobro molili, moramo moliti, kakor smo. Ne se pretvarjati. Ne zamaskirati duše, da bi molili: »Gospod, jaz sem takšen.« Iti pred Gospoda, kakršni smo, z lepimi stvarmi in tudi slabimi, ki jih nihče ne pozna razen nas. V psalmih slišimo glasove molivcev iz mesa in kosti; njihovo življenje je, tako kot življenje vseh, polno težav, naporov, negotovosti.

VPRAŠANJE TRPLJENJA

Psalmist ne oporeka temu trpljenju na radikalen način; ve, da to pripada življenju. Pa vendar se v psalmih trpljenje preoblikuje v vprašanje. Med številnimi vprašanji je eno, ki ostane odprto, kakor nenehen krik, ki gre od enega do drugega konca celotne knjige. Vprašanje, ki ga velikokrat zastavljamo, je: »Do kdaj, Gospod? Do kdaj?« (Ps 13,2-3) Vsaka bolečina zahteva osvoboditev, vsaka solza kliče tolažbo, vsaka rana čaka ozdravitev, vsaka kleveta oprostilno sodbo. »Do kdaj, Gospod, bom moral to trpeti? Prisluhni mi, Gospod!« Kolikokrat smo tako molili: »Do kdaj? Naj se neha, Gospod. Do kdaj?« Psalmi nas s tem, ko neprestano zastavljajo takšna vprašanja, učijo, da se privadimo na bolečino, in nas spominjajo, da življenje ni rešeno, če ni ozdravljeno. Življenje človeka je piš, njegov potek je minljiv, a molivec ve, da je dragocen v Božjih očeh, zato ima smisel vpiti. In to je pomembno. Ko gremo molit, gremo, ker vemo, da smo dragoceni v Božjih očeh.

BOLEČINA KOT ODNOS

Vsi trpijo na tem svetu: če verujejo v Boga ali če ga zavračajo. A v Psalterju bolečina postane odnos: krik po pomoči, ki čaka, da ga prestreže uho, ki posluša. Ne more ostati brez smisla, brez cilja. Tudi bolečine, ki jih doživljamo, ne morejo biti samo posebni primeri univerzalnega zakona: vedno so moje solze. Solze niso univerzalne, so moje solze. Vsak ima svoje. Moje solze in moja bolečina me spodbujajo, da nadaljujem molitev. So moje solze, ki jih ni nikoli nihče točil pred mano. Res je, da so mnogi jokali, a moje solze so moje, moja bolečina je moja, moje trpljenje je moje. Vse bolečine ljudi so za Boga svete. Takole moli molivec: »Ti sam si štel moje korake, ko sem blodil, shrani moje solze v svojem mehu: mar niso vse zapisane v tvoji knjigi?« (Ps 56,9) Pred Bogom nismo neznanci ali številke. Smo obrazi in srca, poznani eden po eden, po imenu.

ODGOVOR BOGA

V psalmih najde vernik odgovor. Ve, da čeprav so vsa človeška vrata zapahnjena, so Božja vrata odprta. Četudi bi ves svet izrekel obsodbo, je v Bogu rešitev. Gospod posluša, včasih je med molitvijo dovolj vedeti samo to. Kdor moli, ne goji praznih upov: ve, da številna vprašanja tukajšnjega življenja ostajajo nerešena, brez izhoda; trpljenje nas bo spremljalo, in ko bomo prestali eno bitko, nas bodo čakale druge. Vendar pa, če smo slišani, vse postane znosno. Najslabša stvar, ki se lahko zgodi, je, da trpimo v zapuščenosti, ne da bi se nas kdo spomnil.

NEGATIVEN LIK

Opazimo, da se v Psalmih pogosto pojavi negativen lik, in sicer hudobnež; to je tisti ali tista, ki živi, kakor da Boga ne bi bilo. Gre za osebo, ki je brez vsakršne povezave s transcendentnim, brez vsake zavore pri svoji arogantnosti, ki se ne boji sodb o tem, kar misli ali kar počne. Ne veruje v Boga in mu ni mar za bližnjega. Bog ne prenaša ateizma nekoga, ki zanika Božjo podobo, ki je odtisnjena v vsako človeško bitje. Tisti ateizem, ki »pravi«: verujem v Boga, a do drugih imam distanco in si dovolim druge sovražiti. Molitev psalmov pomaga, da ne pademo v skušnjava brezbožnosti, kar pomeni, da ne bi živeli, molili, kakor da Bog ne bi obstajal in kakor da ubogi ne bi obstajali.

INTIMNE ZGODBE

Psalmi ne uporabljajo vedno prečiščenih in ljubeznivih besed ter pogosto prinašajo odtise življenjskih brazgotin. Pa vendar so vse te molitve najprej uporabljali v jeruzalemskem templju in zatem v sinagogah; tudi tiste najintimnejše in osebne. Tudi psalmi v prvi osebi ednine, ki zaujajo najintimnejše misli in težave posameznika, so kolektivna dediščina, tako da jih molijo vsi in za vse. Krščanska molitev ima to duhovno napetost, da drži skupaj čas in svet. Molitev se lahko začne v polsenci neke cerkvene ladje, a zatem bo končala svojo pot na ulicah mesta. In obratno, lahko vzklje med vsakodnevnimi obveznostmi in najde izpolnitev v liturgiji. Vrata cerkva niso pregrade, ampak prepustne »membrane«, pripravljene sprejeti krik vseh. V molitvi Psalterja je svet vedno navzoč. ...

V Psalterju bolečina postane odnos: krik po pomoči, ki čaka, da ga prestreže uho, ki posluša.

Gospod posluša, včasih je med molitvijo dovolj vedeti samo to.

foto: osebni arhiv

PREPROSTO SEM ŠEL

Dr. Kozma Ahačič je predstojnik *Instituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU*, raziskovalec pri pripravi *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja*. V svojem raziskovalnem delu se ukvarja z zgodovino slovnicearstva in misli o jeziku, je urednik slovarskega portala *Fran.si*, sourednik mednarodne znanstvene revije *Slovenski jezik/Slovene Linguistic Studies* in avtor slovenskih šolskih slovnice. Od leta 2016 je redni član ustanove *L'Institut d'études slaves* v Parizu. Letos je izdal knjigo esejev z naslovom *Kozmologija*.

Spoštovani prijatelj Kozma, tega pogovora sem se zelo veselil. Iskreno rečeno, nekoliko s strahospoštovanjem do tega, kar si in kar delaš.

Upam, da s strahospoštovanjem nisi mislil povsem resno. Takšen pogled na nas, raziskovalce, ima lahko napačno sporočilo. Že sama akademska pot z vedno novimi in novimi nazivi lahko vzpodbuja

napuh in temu se je težko upirati. Takoj ko raziskovalec začne verjeti, da si »zasluži« strahospoštovanje, je na dobri poti k temu, da ne bo več dober raziskovalec. Vstopiš v območje, kjer se boriš za vedno nove in nove nazive, saj brez njih več nimaš ničesar. Zato so toliko pomembnejši družina, dom, prijatelji. To so ljudje, ki ti omogočajo normalnost. In tudi ti si med njimi – kot prijatelj in kot duhovnik.

Če bi slovenski jezik primerjali s človeškim telesom, bi lahko rekli, da jezikoslovci delate v možganih slovenskega jezika. Mislim si, da je poseben izziv videti v govorcih jezika srce in pljuča. Kakšno delo je to?

Pravzaprav si jezikoslovci prizadevamo, da ne bi bili v možganih slovenskega jezika, ampak da bi opazovali celotno telo na rentgenu in ultrazvoku. Podoba jezikoslovca kot nekoga, ki ukazuje, drugi

ga morajo pa ubogati, se je precej globoko zasidrala v vsakdanje slovensko življenje. In ta podoba je povsem napačna, na dolgi rok za vsak jezik tudi škodljiva. Če odgovornost za jezik ni v rokah vsakega od nas, če se vsak od nas v jeziku ne čuti gotovega, potem se nam začenja dogajati, da se jezika začnemo bati ali pa smo do njega povsem brezbrizni, saj obupamo, da bi ga nekoč lahko obvladali. Sicer pa je delo jezikoslovca zelo razgibano. Na našem inštitutu sestavljamo slovarje slovenskega jezika – od zgodovinskih, etimoloških in narečnih do slovarjev sodobne slovenščine. Obenem svetujemo ljudem v jezikovnih zadregah, skrbimo za portal Fran, raziskujemo posamezne jezikovne pojave, vse skupaj pa tudi redno predstavljamo javnosti. S pojavom jezikovnih tehnologij se je naše delo na nekaterih področjih poenostavilo, zato pa je postalo zahtevnejše na drugih področjih. Danes na primer ljudje niso več pripravljeni čakati 100 let na nastanek novega slovarja. Svoje delo objavljamo vsako leto, tako rekoč sproti.

Besede, ki jih beremo bralci Božje besede, so besede slovenskega jezika. Jezikoslovci te besede prepoznavate in umeščate v slovnice in slovarjih. Ali kdaj pomislite na to, da s svojim delom dajete tudi meso Božji besedi?

Vsako delo z jezikom je delo z našim osnovnim orodjem za medsebojno sporazumevanje. Zato je to zelo odgovorno delo. Pri tem smo jezikoslovci, zlasti sestavljavci slovarjev, mnogokrat nerazumljeni. Mi namreč ne določamo pomena besed, ampak ga opisujemo. Ker se v pomenih besed in v besedah samih odraža naše življenje, ker so besede ogledalo našega sveta, nam ta podoba v ogledalu marsikdaj ni všeč. Toda slovaropisci moramo biti pri tem pošten, podobe ne smemo potvarjati. Če bodo v prihodnosti kake razlage v slovarjih manj krščanske, kot so bile nekdanje, za to ne smemo kriviti slovaropiscev. To bo zgolj soočenje z resničnostjo. Za kristjane pa vzpodbuda.

Božja beseda je živa, pravi pismo Hebrejcem. Kako izraziti to živost besede?

Če pogledamo samo z jezikovne ravni, lahko rečemo, da je bil jezik Svetega pisma, zlasti Nove zaveze, ob nastanku izrazito moderen. Prežet je bil z novimi besedami ali starimi besedami v novih

pomenih, z metaforami, ki so črpale iz vsakdanjega življenja. Skratka, dihal je živo in bil neposredno navezan na vsakdanje življenje. Tega nam danes manjka. Ko papež Frančišek govori o »parkiranih kristjanih«, ko torej uporabi sodobno, avtomobilsko metaforo, je v tem mnogo bolj svetopisemski kakor tisti, ki govorijo o ovcah in pastirju. Tudi zato je Sveto pismo ob nastanku lažje nagovarjalo ljudi kakor jih danes. Doživeti živo Božjo besedo danes pomeni vživeti se v tedanji jezik, v tedanji svet, v tedanjo metaforiko – in jo znati prenesti v naš svet. Jezik je eden od izzivov sodobne Cerkve. Če bomo uporabljali samo skoraj 2000 let stari novozavezni jezik, potem se bomo razumeli samo kristjani med sabo, pa še to predvsem bolj izobraženi. Težko bomo nagovarjali koga od zunaj.

Vsako obdobje življenja prinese s seboj tudi svoj pogled na Božjo besedo. Bi nam lahko kaj povedal o teh svojih obdobjih: o prvem srečanju z Božjo besedo, prvem zavedanju, prvem razočaranju, prvem veselju, prelomnici?

Božja beseda me je od nekdaj privlačila, a neposrednega stika z njo v resnici nisem našel zelo dolgo. Bojim se, da je na tem področju ogromno pretvarjanja. Verniki se pretvarjamo, da smo poznavalci Božje besede; da razumemo berila, pisma, evangelije in njihovo umeščenost v splošno teološko sporočilo Svetega pisma. Duhovniki pa prevečkrat precenjujejo nas, vernike, tudi najbolj izobražene. To pa je manj pomemben problem. Drugi, pomembnejši, je ta, da vsaj po moji izkušnji lahko Božjo besedo resnično razumeš in zaživiš samo v skupini. Že v Svetem pismu je to zelo jasno nakazano (kjer sta dva zbrana v mojem imenu), pa tega kar nočemo slišati in razumeti. Zame je bilo to precej zoprno spoznanje, saj sem navajen razmišljati sam. A brez brušenja v skupini je razmišljanje o Božji besedi lahko samo intelektualno preigravanje, pravega duhovnega napredka pa ni. Zame je bilo spoznanje o pomenu skupnosti za osebno vero zelo bistveno spoznanje, čeprav je bilo to v resnici grenko spoznanje. Tak način doživljanja vere mi instinktivno ne bi bil blizu. A če pogledamo malo bolj pozorno, je medsebojni odnos v Bogu temelj naše vere.

Kot prelomnico bi sicer izpostavil ravno tvoje povabilo pred nekaj leti, naj namesto čakanja

Božjo besedo
resnično
razumeš
in zaživiš samo
v skupini.

na klopi pred našo cerkvijo pridem na takrat ravno nastajajočo biblično skupino. Takrat sem preprosto šel. Zgodilo se je v eni sekundi. Takšni trenutki so pomembni.

Psalm, angel, vice, apokalipsa, odrešitev, Bog, nebesa so besede iz besednjaka vere, ki jih uporabiš v svoji pesniški zbirki. V svoji knjigi esejev *Kozmologija* nam postrežeš metaforiko, ki je skoraj nevidna, a prežema besedilo: prilika o možu s suho roko, caritas – amor, napuh, ponižnost, preudarnost, občudovanje neoklepanja stvari, osredotočenost na dobro. Kako se pri pisanju odločaš med besedno simboliko in jezikom, ki izrazi vrednoto, čeprav je ne imenuje?

Drži, knjiga *Kozmologija* je tudi zavestno »krščansko delo«, čeprav to ni nikjer poudarjeno. Nisem teolog, zato nerad govorim o veri neposredno. V sodobnem svetu je vera v javnem življenju prevečkrat zlorabljen. »Boj za krščanske vrednote« še ni vera in tisti, ki se »borijo za krščanske vrednote«, zelo velikokrat delajo to na način, ki je naši veri povsem nasproten. V današnjem času je krščanstvo v dvojni nevarnosti. Ogrožajo ga tisti, ki ga prezirajo, ogrožajo pa ga tudi tisti, ki ga uporabljajo za svoje dnevno politične koristi. Pozabljam, da je »Božja slabotnost močnejša od ljudi« in da je stremljenje k zmagam lahko hitro v nasprotju z »norostjo križa«. Tudi danes imamo na eni strani »Rimljane«, na drugi pa »farižeje«. V temelju smo se ljudje pač precej malo spremenili. Mislimo, da bo Cerkev močna, če bo zmagovita.

Ob tem se mi zdi za nas, kristjane, ključen dialog z ateisti. Premalo se zavedamo, da tisti, ki najbolj napadajo Cerkev, v resnici zelo intenzivno iščejo svojo vero. Ne vem, ali je protinapad v takšnih primerih res ustrezna rešitev. Na dolgi rok pa s svojim krščanstvom, o tem sem prepričan, lahko dosežemo spremembe. Bog deluje po drugačni logiki, kakor bi si želeli s človeško pametjo in s človeško željo po moči. Če so ljudje okrog nas vedno boljši, smo na pravi poti. Če so vedno bolj zagrenjeni, smo na napačni. Tipičen primer napačne poti so spletni portali, ki na videz podpirajo krščanstvo, v resnici pa širijo jezo do nevernih, ker to nekateri uporabljajo kot politični kapital.

Ateisti so tudi ogledalo kristjanom. Mi sami jih mnogokrat odbijamo od tega, da bi spoznali vero. K prvi Cerkvi so ljudje pristopali, ker so prišli v krog veselih in zadovoljnih ljudi, ki so si med sabo sproti odpuščali.

Ko sem pisal kolumne za časnik *Delo*, ki so izšle nekoliko prirejene v knjigi *Kozmologija*, sem imel pred očmi ravno to vprašanje: kako bi pisal kot kristjan, ne da bi bilo to treba izrecno poudarjati.

Velikokrat te občudujem, kako si v svojem govorjenju zavezan dobremu. Kako ti uspe tako blago voditi svojega duha in misli?

To je verjetno stvar osebnosti, izkušenj, pa seveda tudi stvar dožemanja okolice. Predvsem pa se mi zdi na tem mestu temeljen razmislek o tem, kaj je zlo. Če pristanemo na to, da je zlo izključno v domeni človeka, potem poistovetimo človeka z njegovimi zli dejanji. Potem je nemogoče biti do človeka, ki nam naredi kaj slabega, usmiljen. Če je zlo izključno v domeni človeka, moramo sovražnike onemogočiti, pokončati, osramotiti, uničiti. Če zlo izvira iz človeka, potem se človek ne more poboljšati. Če pa smo v skladu s krščanstvom sposobni videti v vsakem človeku tistega,

Brez brušenja v skupini je razmišljanje o Božji besedi lahko samo intelektualno preigravanje, pravega duhovnega napredka pa ni.

foto: Ljane Makovec

Premalo se zavedamo, da tisti, ki najbolj napadajo Cerkev, v resnici zelo intenzivno iščejo svojo vero.

ki je obenem odgovoren za svoja zla dejanja in zapeljan, ki je hkrati rabelj in žrtev, ki zasluži hkrati kazen in odpuščanje – potem je lažje biti blag. Vsak od nas, če le živi polno življenje, je bil že v rokah privlačne zapeljivosti zla. Tu je Jezusova drža zelo praktično uporabna v vsakdanjem življenju: ostra obsodba zla, a hkrati posluh do vsakega, tudi do tistega, ki nas prizadene. To je neverjetno osvobajajoče.

Blagosti pa ne enačim s strahopetnostjo. Ravno obratno, drznost, jasna beseda in odkritost so z blagostjo združljive, strahopetnost, navidezna ponižnost in preračunljivost pa nas vodijo v svetohlinstvo, v napuh. Vsak od nas je to že zagotovo preizkusil tudi s svojimi lastnimi reakcijami. Živeti se vendarle učimo predvsem na napakah. Sicer pa – brez skrbi. Tudi sam včasih vzkipim.

Kako te Božja beseda danes najlaže nagovori?

To je res težko vprašanje. Dolgo nisem razumel stavka iz Lukovega evangelija, ki pravi: »Kdor namreč ima, se mu bo dalo, in kdor nima, se mu bo vzelo tudi to, kar se mu zdi, da ima,« a v premišljevanju tega, kako te nagovarja Božja beseda in kako deluje naše duhovno življenje nasploh, to popolnoma drži. Kadar imamo v sebi nekaj Božje besede, potem nas nagovarja vsak novi odlomek. Kar daje in daje se ti. Ko smo prazni, ko v nas ni Božje besede, pa se nas ne dotaknejo niti spoznanja, ki smo jih že davno ponotranjili.

Morda najlepše opišemo povprečno življenje kristjana, kakor ga doživljam sam, če v gornjem citatu zamenjamo »kdor« s »kadar«. To je namreč del našega življenja.

Bi nam v tem kontekstu zaupal tudi kakšno svojo bitko z Božjo besedo?

Najhujše so tiste bitke, ko si Božjo besedo prilagodimo tako, kot nam v določenem trenutku najbolj ustreza. Ko malo potvorimo sporočilo Svetega pisma, da si nam ni treba priznati naše nemoči. Kot jezikoslovcu so mi sicer najhujše bitke z deli Svetega pisma, za katere ob branju vem, da jih brez širšega znanja, opomb, komentarja ne morem razumeti enako, kot so jih razumeli ob nastanku določenega besedila. Vsaj mene zelo razjezi, kadar nečesa ne razumem – in takrat sem zelo v skušnjavi, da bi nekaj interpretiral preveč po svoje, s premalo znanja. Na srečo te znanstveno delo uri v tem, da neprestano dvomiš.

Druga vrsta boja je bolj povezana s službo. Ob pripravi zgodovinskega slovarja 16. stoletja vsak dan delam s svetopisemskimi besedili. Velikokrat se zalotim, kako tehnično lahko obravnavaš te vsebine, če ne ozaveščaš, kaj pravzaprav bereš.

Ali ti je kakšen svetopisemski stavek ali odlomek posebej dragocen, zgovoren, tvoj?

V bistvu ne. Isti odlomek me včasih nagovori, drugič pa spet ne. Verjetno je to odvisno od človekove osebnosti.

Vrniva se k tvojemu delu. Si odličen poznavalec dela Primoža Trubarja. Kako je ta prerok slovenščine in Besede svojega časa pomemben tudi za današnji čas?

Kot vsaka genialna osebnost nam je lahko zgled s svojo drznostjo: v času, ko skoraj nihče ni želel slovenskih knjig in ko zanje ni bilo ne finančnih sredstev ne tiskarn, ko ni bilo ne kupcev ne bralcev – je vzpostavil slovenski knjižni jezik. Ni se ustrašil preprek. To se mi zdi temeljno sporočilo vsakemu od nas.

Žalostno je, da pogosto slišimo govoriti o Trubarju kot oporečniku, čigar zgodovinski prispevek nekatere opredelijo samo kot upor okolici, predvsem Katoliški cerkvi. Vendar v tistem času tudi v drugih

sredinah niso ravno spali na področju oznanjevanja Besede. Kje je ravnovesje?

Najlažje se je osredotočiti na slabo, tako da je takšen odziv pričakovan. Mnogim bi bilo težje sprejeti, da si je Trubar prizadeval za čim globljo krščansko vero svojih vernikov. Lažje je to razlagati kot borbo »proti«. Trubar pa je bil izrazito proaktiven človek, človek »za«. Tudi za Katoliško cerkev je bil njegov prispevek izrazito koristen. To je tista »Božja norost«, ki je »modrejša od ljudi«.

Kako je Božja beseda povezovala Slovence skozi čas?

Zagotovo na različne načine, sam se ukvarjam predvsem v vprašanju, kako ga je povezovala prek jezika. Tu ni nepomembno, da so bila prav svetopisemska besedila vse do 19. stoletja temeljna norma za javno pisano in govorjeno slovenščino. Tako je bilo že v času pred knjižnim jezikom, z vzpostavitvijo knjižne slovenščine v 16. stoletju pa je to postalo zelo očitno. Dalmatinov prevod Biblije je bil norma za pisano in s tem tudi za govorjeno slovenščino ne samo v 16. stoletju, ampak tako rekoč vse do Japljevega prevoda Svetega pisma okrog leta 1900. Pomena Dalmatinove Biblije se je zavedal že škof Tomaž Hren, ki je – čeprav je preganjal protestante – poskrbel, da so Dalmatinovo Biblijo uporabljali še naprej in da so njene prevodne in jezikovne rešitve upoštevali tudi v poznejših izdajah lekcionarjev (evangelijev in novozaveznih beril). Tudi pozneje je bila vloga Cerkve na področju slovenskega jezika zelo velika. V zadnjem času je žal obratno. V naši slovenski Cerkvi pogrešam več jezikovnega, zlasti sociolingvističnega znanja.

Papež nas spodbuja, da bi Božjo besedo brali v skupnosti. Kakšne so zate vrednote kontemplativnega branja v samoti, na drugi strani pa branja v skupini?

Kot sem že omenil, je »preizkus« Božje besede v skupnosti odločilen. Včasih sem verjel, da je kontemplativno branje v samoti edino pravo branje Svetega pisma. Na podlagi povsem praktičnih izkušenj pa lahko potrdim, da to ne drži. Brez branja Božje besede v skupini, individualno branje nima pravega smisla. Prehitro zaidemo, prehitro smo zadovoljni. To lahko opazimo celo pri vrhunskih teologih, ki v varni samoti lahko zaidejo v neuporabno ali celo neustrezno branje.

Bi navedel kakšen primer resnično lepega doživetja branja Besede v skupnosti?

Temu ne bi rekel primer. Nič pompoznega, odmevnega se ne zgodi. Samo boljši in srečnejši človek postajaš. In okoli sebe gledaš boljše in srečnejše ljudi. Tudi če živijo v nemiru, preizkušnjah in v težkih okoliščinah. Ravno naša biblična skupina je dokaz za to.

Že skoraj od začetka se udeležuješ biblične šole Evangelii Gaudium v Celju. Poleg srečevanj v Celju se srečujemo tudi v manjši skupini. V čem vidiš zase vrednost takega srečevanja?

Po izbruhu epidemije je srečanj manj, notranjega nemira in praznine pa več. Zelo merljivo pravzaprav. Tudi zato upam, da se bosta tako biblična šola kot srečanja v naši biblični skupini čim prej nadaljevala. Oboje se je za naju oba z ženo izkazalo za neprecenljivo.

Kakšen je tvoj nasvet tistim, ki se trudijo, da bi jim uspelo osebno živeti z Božjo besedo?

Naj poskusijo o tem govoriti še s kom. To je po mojem edina pot. To je tudi ena od temeljnih razlik med krščanstvom in newagevskimi gibanji. Krščanstvo ne prenese osredotočanja na samega sebe.

Skupine in javno branje Božje besede pri bogoslužju so eden izmed bistvenih temeljev življenja z Besedo. Bi nam za čas epidemije, ko vsega tega ni ali pa je okrnjeno, lahko dal spodbudo, pokazal drugo pot?

Sam je še nisem našel. Morda nam lahko največ da ravno opazovanje tega, kaj je v nas drugače, kadar nismo z drugimi.

Velikokrat srečam koga, ki vzame v roko Sveto pismo in ga odloži ter pravi: »To ni zame, prezapleteno.« V resnici je današnji čas podvržen misleno-jezikovnemu poenostavljanju. Kako lahko premostimo ta prepad?

Verjetno kakega posebnega recepta ni. Recepte bi prepustil ezoterični literaturi, kristjani imamo za to Svetega Duha, ki v tem primeru po mojem povsem zadostuje. Pozorno poslušanje pridig in ponovno branje nedeljskega odlomka doma je verjetno najlažji prvi korak. •••

Zelo me razjezi, kadar nečesa ne razumem – in takrat sem v skušnjavi, da bi nekaj interpretiral preveč po svoje, s premalo znanja.

BOŽJA GOVORICA JE NEŽNA

Nežna govorica po prerokih

»Velikokrat in na veliko načinov je Bog nekoč govoril očetom po prerokih.« (Heb 1,1) A judovsko ljudstvo je skoraj na vsakem koraku prelamljalo z Bogom sklenjeno zavezo in si tako škodovalo. V najbolj kočljivih trenutkih, ko so bili povsem na tleh, jih je Gospod tolažil z materinsko nežnostjo in jim dajal upanje. Po Izaiji jim je sporočil: »Mar pozabi žena svojega otročiča in se ne usmili otroka svojega telesa? A tudi če bi one pozabile, jaz te ne pozabim.« (Iz 49,15) Velikokrat pa je Bog po prerokih uporabil tudi grožnje in trde besede. Gospod je tudi z imeni in nekonvencionalno zunanjo pojavo ter obnašanjem prerokov skušal pridobiti pozornost za svoja sporočila. Poglejmo nekaj najbolj značilnih:

- Ezekiel (*Bog krepí*) je moral pojesti del zvitka (Ezk 3,3) in si skuhati hrano z gorivom iz suhih človeških iztrebkov (Ezk 4,12).
- Jeremija (*Naj Jahve dvigne*) je hodil naokrog in prerokoval, vprežen v volovski jarem (Jer 13,1-11).

Ozej je prvi od prerokov, ki Gospodovo naklonjenost in ljubezen do izvoljenega ljudstva vzporeja z odnosom ženina do neveste.

foto_wikimedia.org

Ozej in Gomera na iluminaciji rokopisa Biblia Historiale iz leta 1372

- Izaija (*Jahve je rešitev*) je moral tri leta vsak dan nag prečkati Jeruzalem (Iz 20,3).
- Elija (*Jahve je Bog*) je bil prvi prerok, ki je Judom prerokoval kot tujec oz. Nejud.
- Ozej (*Jahve naj reši*) bo glavni junak naše zgodbe. Gospod ga je za preroka v severnem kraljestvu poklical na precej nenavaden način. Da bi pokazal, kako slab odnos ima do njega njegovo ljudstvo, je uporabil scenarij, ki se ga ne bi sramoval noben dober režiser.

Zgodovinsko ozadje

Prerok Ozej izhaja iz Isaharjevega rodu in je živel v 8. stol. pr. Kr. v severnem kraljestvu. Bil je sodobnik prerokov Izaije, Miheja in Amosa. Njegovo prerokovanje, ki je trajalo kar 60 let, zaobjema kraljevanje Jeroboama II. v severnem kraljestvu (793–753) in kraljevanje štirih kraljev južnega kraljestva: Uzija (792–740), Jotam (747–731), Ahaz (731–715) in Hezekija (715–686). V času kraljevanja Jeroboama II. in Uzije sta obe kraljestvi dobili nazaj skoraj vse ozemlje iz časov velikega Davidovega kraljestva. Ljudstvo je živel v miru in blaginji, pozabilo na Boga in skupaj z velikaši in duhovniki malikovalo. Ozej zato napove katastrofo v obliki asirske zasedbe leta 721 pr. Kr., ki pa je sam ni dočakal. O tem piše na več mestih (prim. 9,3; 10,6; 11,5.11).

Bog kot ženin

Gospod Ozeju v tretjem poglavju naroča, naj (spet) sprejme ženo, ki ga je prevarala. To je vzporednica z Božjim odnosom do izvoljenega ljudstva, ki ga vara z maliki, podobno kot Gomera vara Ozeja z moškimi. Ozej je prvi od prerokov, ki Gospodovo naklonjenost in ljubezen do svojega izvoljenega ljudstva vzporeja z odnosom ženina do neveste. V Svetem pismu je še nekaj takih primerov, ki pa so kasnejšega nastanka. Prerok Izaija uporablja celo enake besede kot Ozej.

Ne bodo te več imenovali »Zapuščena«,
tvoje dežele ne bodo več
klicali »Osamljena«.
Imenovali te bodo »Moja radost«
in tvojo deželo »Poročena«.
Gospod te je spet vzljubil
in bo s teboj prebival.
Živel bo s teboj kakor ženin z nevesto,

kakor svojo posest te bo varoval.
Kakor se ženin veseli neveste,
tako se bo tvoj Bog veselil tebe. (Iz 62,4-5)

Videl sem sveto mesto, novi
Jeruzalem ... pripravljeno kakor
nevesta za svojega ženina. (Raz 21,2)

Ozejeva pesniška govorica

V resnici se celotna Ozejeva knjiga bere kot pesnitev, besede so nasičene s simboliko, zato pogledjmo le nekaj posrečenih primerov literarnih okraskov, ki jih Ozej uporablja za severno kraljestvo (Efraim oz. Izrael):

Kajti kot neukročena krava
se upira Izrael. (4,16a)

Zato bom Efrájimu kakor molj in kakor
gniloba za hišo Judovo. (5,12)

Efrájim je kakor pogača, ki ni
bila obrnjena. (7,8b)

Efrájim je kakor golob, zaletav
in brez pameti. (7,11a)

Efrájim je izurjena telica, voljna,
da mlati, toda jaz ji posadim
jarem na njen lepi vrat. (10,11)

Med citate dodajmo še pregovor, ki ga veliko uporabljamo, pa malokdo ve, da je njegov avtor Ozej:

Da, sejejo veter, a bodo želi vihar. (8,7a)

Ozejeva napoved Odrešenika

Aronovih daritev ne bo več, napove Ozej, ker bo prišel Odrešenik in novica o pravem Bogu se bo razširila po vsej Zemlji:

Tisti dan bom zanje sklenil zavezo
z živalmi polja, s pticami neba in z
laznino zemlje. Lok in meč in orožje bom
zdrobil v deželi in dal, da bodo varno
počivali. S teboj se zaročim na veke,
s teboj se zaročim v pravičnosti in v
pravici, v dobroti in v usmiljenju. S teboj
se zaročim v resnici; in spoznala boš
GOSPODA. Tisti dan bom uslišal,
govori GOSPOD, uslišal bom nebo,
in to bo uslišalo zemljo (3,20-23).

Ozej, freska iz stolnice v Sieni

*Ozej s svojo
poetično besedo
slika Božjo
ljubezen
do izvoljenega
ljudstva kot
ljubezen ženina
do neveste.*

Ozej napoveduje tudi Jezusovo vstajenje: »Po dveh dneh nas bo oživil, tretji dan nas bo vzdignil in bomo živeli pred njegovim obličjem.« Zato ga kot pomembnega preroka citira tudi Jezus (in z njim evangelisti) ter apostola Peter in Pavel v svojih pismih. Navedimo nekaj primerov iz Ozeja, ki jih v Novi zavezi slišimo iz ust evangelistov in v pismih.

Da, dobroto hočem in ne klavne daritve, spoznanja Boga bolj kakor žgalne daritve. (Oz 6,6; prim. Mt 9,13 in Mt 12,7)

Razdejane bodo višine Avena, Izraelov greh, trnje in robidovje se bo vzpenjalo po njihovih oltarjih. Rekli bodo goram: »Pokrijte nas!« in hribom: »Padite na nas!« (Oz 10,8; prim. Lk 23,30 in Raz 6,16)

Ko je bil Izrael mlad, sem ga ljubil, iz Egipta sem poklical svojega sina. (Oz 11,1; prim. Mt 2,15)

Izraelovih otrok bo po številu kakor morskega peska, ki ga ni mogoče premeriti in ne prešteti. Na kraju, kjer so jim rekli: »Vi niste moje ljudstvo,« jim bodo rekli: »Otroci živega Boga.« (Oz 2,1; prim. Rim 9,25)

Sklep

Ozej je najpomembnejši od t. i. dvanajstih malih prerokov in s svojo knjigo tudi najboljše-nejši. S svojo poetično besedo slika Božjo ljubezen do izvoljenega ljudstva kot ljubezen ženina do neveste. A ljudstvo te ljubezni ne prepozna in se z malikovanjem stalno odvrta od svojega Boga. Ozejeva preroška beseda je imela močan vpliv na druga starozavezna besedila (primerjavo poročne pogodbe so povzeli Jeremija, Ezekiel in Izaija) pa tudi na evangeliste in pisce prve krščanske skupnosti, ki so to primerjavo uporabili za prikaz odnosa Kristusa do Cerkve.

Kaj Ozej sporoča nam? Je njegova govorica zanimiva le za navdušenega bralca poezije ali bi jo morali prebirati, o njej razmišljati in se iz nje učiti mi vsi? Čas, ki ga živimo, je le na videz drugačen od Ozejevega časa in prerok Božje ljubezni nam lahko pomaga, da prečistimo svoj odnos do Boga skozi prepoznavanje današnjih malikov. Prevzetni od relativno udobnega življenja pozabljamo na Boga in Baalu postavljamo mlaje in stebre. Baal se oblači po zadnji modi v oblačila priznanih znamk, v roki ima zadnji model telefona, prime nas za roko in odpelje v trgovski center, v fitnes centrih nam obljublja Apolonovo postavbo. Farmacija in prehranski dodatki sta naša Asirec in veliki kralj v boju proti gubam in pomoč

v boleštni želji, da bi večno živeli in imeli mladostni videz. Malikovalstvo je povsod tam, kjer smo pobožili nekaj, kar ni Bog. Beseda malik namreč izhaja iz grške besede gledati. Malik je torej najprej pogled, ki postane potreba, nuja, fikcija – ki v nas sproži nemir, celo obsedenost. To je projekcija nas samih v predmete in načrte. Zato v kričavih in psihološko popolnih oglasnih sporočilih ne vidimo predmeta samega po sebi, ampak avto, telefon, oblačilo ... katero koli stvar kot sredstvo, da bi uresničili samega sebe in potešili svoje potrebe. To so naša zlata teleta, pred katerimi smo še kako hitro na kolenih. Dobesedno nas spravijo na kolena, ker nas uničujejo, kajti malik zahteva žrtve. Uničuje družine, v pehanju po telefonsni pripravljenosti in lepoti uničuje celo življenja. Slovenski pregovor pa nam da odličen napotek: Če je Bog na prvem mestu, so vse stvari na pravem mestu. Poleg svarjenja pred malikovanjem nas Ozej vabi k ljubezni do Gospoda; k prepoznavanju Njegove ljubezni in k našemu odgovoru nanjo. Vabi nas k občutljivosti, kot jo je imel sv. Frančišek, ki je jokal, ker Ljubezen ni bila ljubljena. ...

Literatura

- Sveto pismo. Modrostne in preroške knjige: jeruzalemska izdaja.* 2013. Ljubljana: Družina, Teološka fakulteta.
- Zondervan Handbook to the Bible.* 1999. Grand Rapids (Michigan): Zondervan Publishing House.
- Evert, Gary H. 2018. *Study Notes on the Holy Scripture: The Book of Hosea.* (e-izdaja)
- Patterson, Richard D. *Hosea: An Exegetic Commentary.* (e-izdaja)

VPRAŠANJA ZA MOLITEV IN POGOVOR

1. Ali znam prepoznavati baale v svojem življenju?
2. Ali se spominjam trenutkov svojih spreobrnjenj, ko mi je bil Gospod posebej blizu?
3. V tem svetu smo tudi mi lahko preroki Božje ljubezni. Ali sem kot luč v temi in sol, ki dela življenje užitenjše?

Malik je torej najprej pogled, ki postane potreba, nuja, fikcija – ki v nas sproži nemir, celo obsedenost.

TISTI, KI PRIDE ZA MENOJ

Eksegeza evangelija tretje adventne nedelje (Jn 1,19-28)

UTRDI IDENTITETO

Evangeljski odlomek tretje adventne nedelje se izrazito naslanja na znameniti Janezov prolog (Jn 1,1-18), ta pa Janeza, »človeka, ki ga je poslal Bog« (Jn 1,6), izrazito označuje z besedo »pričevati« (gr. *martureō*), ki se v različnih oblikah v zvezi z njim pojavi kar štirikrat (Jn 1,7-8.15). On je torej »pričevalec«, lahko bi rekli tudi model oznanjevalca. Zakaj je tako pomembno Janezovo pričevanje, ima namen razložiti pričujoči odlomek. Glede na to, da ima vzporednice v vseh preostalih treh evangelijih (Mt 3,1-12; Mr 1,2-8; Lk 3,15-17), velja očitno za zelo pomembnega. Gre za »pričevanje«, ki naj bi v učencih potrdilo zavest o Jezusovem mesijanstvu in utrdilo njegovo identiteto. Janezovo pričevanje ima namen potrditi to, o čemer je evangelist pisal v prologu, nekakšnem povzetku evangelija.

DIALOG

Kot je značilno za evangelista Janeza, ne pretirava kaj dosti z obrobnostmi, tudi v našem odlomku hitro preide na pomembne podatke, zato je odlomek zelo jedrnat. Uvodu služi samo uvodni stavek (v. 19a): »To pa je Janezovo pričevanje.« Takoj nato se avtor posveti dialogu med duhovniki in leviti, torej med predstavniki uradne religije in Janezom. Pogovor se razpleta v dveh delih: v prvem (vv. 19b-23) teče beseda o Janezovi identiteti, v drugem (vv. 24-28) pa o razlogu njegovega krščevanja. Čeprav se sliši čudno, je prav *to* Janezovo pričevanje, namreč njegova identiteta in dejavnost, saj je, kakor bomo videli pozneje, ravno to dvojje v službi Jezusovega razodetja.

V odlomku prevladujejo glagoli v premem govoru, kar je razumljivo, saj gre za dialog, zanimivo pa je, da je avtor izbral ravno ta literarni način. Verjetno je z njim želel povedati, da je »pričevanje« nekaj dialoškega, nekaj, kar poteka v odnosih, in da je to torej nekaj javnega, da ne gre samo za človekovo intimno opcijo. Vendar je treba pri pojavnosti besedila opozoriti še na eno pomembno značilnost: večina glagolov v premem govoru so oblike

glagola »biti«, kar kaže, da gre pri razjasnitvi tega vprašanja za stvar identitete in s tem tudi golega človekovega obstajanja. Biti (obstajati) pomeni pričevati.

foto_www.LumaProject.com

Prav zato je dialog v prvem delu za svetopisemsko jedrnato govorico nenavadno raztegnjen, zdi se, kakor da je avtorju pomembno precej na dolgo povedati, kaj vse Janez *ni*. To »dolgovezenje« ne le da globlje razčiščuje Janezovo identiteto, marveč preko številnih vprašanj tudi stopnjuje napetost in tako v ospredje postavi odgovor, kdo Janez je: »Jaz sem glas vpijočega v puščavi: zravnajte Gospodovo pot.« (v. 23) Zdi se, da je to središče našega odlomka.

V drugem delu se s prvotnega »ti-jaz« pogovora pozornost preusmeri na »jaz-on«, ki dokončno razloži prvi Janezov odgovor: »Jaz nisem Mesija.« (v. 20) Pridemo torej do odgovora, da je Janezovo pričevanje preusmeriti pozornost s sebe na Mesijo. Sam postopoma začne namesto svoje razodevati njegovo identiteto. Tudi njegova dejanja in besede so torej namenjeni temu – in ves odlomek, ki kar vabi k nadaljevanju in odkritju, kdo je ta skrivnostni Mesija (vv. 29-34).

*Biti (obstajati)
pomeni
pričevati.*

foto: www.LuminoProject.com

PRIČEVANJE

»Pričevanje« (*marturia*) je izvirno termin, ki se uporablja v pravnem jeziku, gre torej za pričevanje pred sodnikom, kakor vidimo tudi v Jezusovem primeru (Lk 22,71; Mr 14,56). Gre torej za Janezovo zaslišanje, tako podobno tistim, ki jih bo skozi ves evangelij imel tudi Jezus, vedno znova pred »Judi« (v. 19), ki so v Janezovem evangeliju izrazito negativna označba in ne zajema toliko pripadnikov vere ali naroda, temveč Jezusove nasprotnike.

Pred zaslišanje (*erôtēsōsin*, »da bi ga vprašali«) je torej postavljen tudi Janez. K njemu »so poslani« duhovniki in leviti iz Jeruzalema, torej gre za predstavnike uradne religije, za strokovnjake za obredno čistost in za tempeljsko policijo, ki očitno vidijo v Janezovem početju nekaj sumljivega ali vsaj vprašljivega. Glede na to, da je Janez krščeval v »Betaniji, onkraj Jordana«, na kraju blizu postojankam judovskih esenov, ki so jih verski uradniki radi gledali postrani, ta obisk ni bil niti tako nepričakovan, bolj se zdi, da je šlo za rutinski pregled.

IDENTITETA: JAZ NISEM

Bolj preseneti Janezov odgovor. Na zelo vsakdanje vprašanje Janez ne odgovori, kdo je, temveč pove, kdo *ni*, kar je nenavadno, saj po besedilu sodeč ni jasno, kaj bi lahko spraševalec dalo pobudo, da bi ga imeli za Mesijo. To morda nakazuje neko splošno pričakovanje ljudi tistega časa, še bolj pa je verjetno, da gre pri tem za Janezovo zavzetje njegove vloge, nakazane že v prologu: »Ni bil on luč, ampak pričeval naj bi o luči.« (Jn 1,8)

Eseni iz Kumrana naj bi pričakovali tri eshatološke figure: preroka, duhovniškega in političnega mesijo, tj. kralja. Mesija je bil vedno veliko pričakovanje Izraelcev, posebno v časih stiske in tuje okupacije, kakor je bilo tudi v času Janeza Krstnika. *Elija* naj bi bil njegov predhodnik, tisti, ki napoveduje dan Božje sodbe: »Glejte, pošljem vam Elija, preroka, preden pride Gospodov dan, veliki in strašni.« (Mal 3,23) Da so Janeza povezovali s podobo Elije, je bilo to glede na njegov videz tudi pričakovano (Mt 3,4), saj je bil kot Elija oblečen v »obleko iz dlake in bil opasan z usnjenim pasom okoli ledij« (2 Kr 1,8). Tudi *prerok* naj bi bil ena od figur, ki pridejo hkrati z Mesijo ali direktno pred njim. Janez, kot rečeno, zavrne vlogo vseh treh figur, a ne da bi zavrnil Jezusovo mesijanstvo, ampak da bi podčrtal njegovo *pravo* naravo.

IDENTITETA: JAZ SEM

Kot je Janez želel, se namreč po treh negativnih odgovorih odposlanci vrnejo k izvirnemu vprašanju. Da Janezovega odgovora ne bi narobe razumeli, je bilo torej treba pripraviti podlago iz treh predhodnih negativnih odgovorov, to, kar bo povedal o sebi, torej ne predstavlja niti Mesije niti Elije niti preroka.

»Jaz sem glas vpijočega v puščavi: zravajte Gospodovo pot, kakor je rekel prerok Izaija.« (v. 23)

Janez samega sebe predstavi z navedkom iz knjige preroka Izaije (Iz 40,3), ki sicer ni natančen citat, saj se s Septuaginto razlikuje v glagolu: medtem ko je v izvirniku »pripravite« (*etoimasate*), se je

Na zelo vsakdanje vprašanje Janez ne odgovori, kdo je, temveč pove, kdo ni.

Janez oznanja prihod »Boga, ki rešuje« (kar je tudi pomen imena Jezus).

Janez odločil za »zravnajte« (*euthunate*). »Zravnati Gospodovo pot« pri tem lahko prevajamo tudi »ubрати Gospodovo pot«, torej začeti bolj živeti tako, kakor predlaga Gospod. To razumemo tudi glede na to, kam je Janez postavil dvopičje, ki ga v hebrejskem izvirniku ni. Janez je nedvoumen: on je glas v »puščavi«, torej na kraju smrti in rojstva izvoljenega ljudstva, kar pomeni tudi njegov krst, smrt staremu in začetek novemu življenju. Vsekakor je izbor navedka pomenljiv, saj razloži Janezovo identiteto, še bolj pa identiteto tistega, ki ga napoveduje. Prepisan je z začetka t. i. drugega Izaije, ki je poslan k izgnancem v Babilon, da bi jih tolažil in jim napovedal prihod Boga, ki bo peljal svoje ljudstvo iz Babilona, to je s kraja, ki simbolizira greh in propad, spet domov v Jeruzalem, to je na kraj svetosti, tja, kjer je Bog. Janez torej oznanja prihod »Boga, ki rešuje« (kar je tudi pomen imena Jezus).

DRUGO PRIČEVANJE

Odposlanci nato Janezu postavijo še teološko vprašanje, zakaj krščuje, če je zavrnil svojo vlogo kot neko eshatološko figuro. Krst je bil namreč razumljen kot eshatološko dejanje, torej dejanje poslednjih časov, naznanilo, da prihaja »Gospodov dan« (Mal 3,23). Toda Janezov krst, kot sam pove, ni krst očiščenja grehov, temveč izraz želje po spreobrnjenju.

»Jaz krščujem v vodi, med vami pa stoji on, ki ga ne poznate, tisti, ki pride za menoj, in jaz nisem vreden, da bi mu odvezal jermen na sandali.« (vv. 26-27)

Vseeno je to, kar Janez pove o sebi, nekoliko nenavadno. Svojega »krsta v vodi« namreč ne vzporeja »krstu s Svetim Duhom«, kakor to storijo sinoptiki (Mr 1,7-8; Mt 3,11; Lk 3,16), temveč z »nekom,

ki ga ne poznate«, tistim, »ki pride«. Janez torej krščuje zato, da bi ljudje videli, da bi opazili tistega, ki pride in ki ga ne poznajo. »Ne poznati« se sicer najprej navezuje na prolog (»svet je ni spoznal«, v. 10), pri čemer gre še bolj kot za intelektualno poznavanje za »sprejemanje«, tudi za sprejemanje njegovega nauka, torej za spreobrnjenje, še bolj pa napoveduje prihodnost Jezusove poti, ki bo vedno v navzkrižju z judovsko oblastjo.

POSTATI MAJHEN

Janezov krst (kakor tudi njegova prezenca) je torej pričevanje o osebi, Mesiji, on sam je znamenje za Mesijo, samo uvod v to, kar sledi, v evangelij, ki »pride za njim« (tudi fizično je tako, saj sam odlomek stoji prav na začetku evangelija, preden se prikaže Jezus). Tega namreč lahko prav razumemo, samo če postanemo učenci, kakor je on, ki ni »vreden, da bi mu odvezal jermen na sandali«, kar je bilo sicer sužnjevo opravilo. Pred evangelijem je torej pravilna človekova drža. Zato naš odlomek stoji na začetku evangelija – ker je predenj treba pristopati s pravilno identiteto, identiteto učenca. Odlomek je torej zasnovan tako, da na številna vprašanja, ki jih Janezu v našem imenu postavljajo odposlanci, dobimo dva odgovora. Janez je tisti, ki kliče, in tisti, ki krščuje, oboje pa je v znamenju prihoda Mesije. V ospredju ni to, kaj počne Janez, ampak to, koga pričakuje. V njegovih odgovorih evangelist izpostavi edini velelnik v odlomku, »uberite Gospodovo pot«. Ta pa ni nič drugega kakor natančno to, kar počne Janez: biti pred njim majhen in ponižen, spoznati svojo realnost, ki kliče po Odrešeniku, in zaradi nje Bogu pripraviti prostor – poslušati ga, mu slediti, ga upoštevati v svojih življenjskih odločitvah in mu dovoliti, da ga tako spremeni. •••

Naš odlomek stoji na začetku evangelija – ker je predenj treba pristopati s pravilno identiteto, identiteto učenca.

VPRAŠANJA ZA MOLITEV IN POGOVOR

1. V kakšnega Boga verujem? Ali takega tudi predstavljam ljudem, s katerimi živim?
2. Na kakšen način naj »pripravim prostor« Bogu v svojem življenju? Katere so smeri, ki jih moram ubrati, da bo moje življenje bolj »Gospodova pot«?
3. Kako lahko pričujem o Bogu, ki rešuje? Kateri načini pričevanja so mi blizu in najbolj primerni za okolico?
4. V čem so moja dejanja podobna Jezusovim?

TESALONIŠKO OBČESTVO – PRIČA MOČI BOŽJE BESEDE

Človekova
najgloblja
potreba je biti
popolnoma
in brezpogojno
ljubljen.

Prvo pismo Tesaloničanom je prvo Pavlovo pismo in tako najstarejši zapisani dokument krščanske vere. Napisano je bilo najverjetneje spomladi leta 51 v Korintu, po tem, ko se je iz Tesalonike vrnil njegov sodelavec Timotej in poročal o gorečnosti tamkajšnje mlade krščanske skupnosti. S svojim novim načinom življenja, ki je opisano kot »delo vere, napora ljubezni in vztrajnosti upanja v našega Gospoda Jezusa Kristusa« (1 Tes 3,6), so »postali zgled vsem verujočim v Makedoniji in v Ahaji« (v. 7). Pavel je zelo težko pričakoval novice iz Tesalonike. Že nekajkrat se je namreč s sodelavci hotel vrniti k njim, a jim je »Satan to preprečil« (2,18). Ko se je na poti iz Tesalonike za nekaj časa ustavil v Atenah (Apd 17,15; 1 Tes 3,5), ga je neprestano mučila skrb za tesaloniško skupnost in je poslal k njim Timoteja, da bi jih utrdil in spodbudil v veri, »tako da se nihče ne bi pustil vznemirjati v teh stiskah« (3,3). Po Timotejevi vrnitvi pa piše:

»Noč in dan prosimo z vso gorečnostjo, da bi mogli videti vaše obličje in dopolniti, kar še manjka vaši veri.« (3,10) Tukaj je končno naveden razlog za tako veliko željo, da se vrne v Tesalonike, in končno tudi za nastanek pisma. Pavel namreč mesta ni zapustil prostovoljno. Luka poroča v Apostolskih delih, da je Pavel v Tesaloniki, kamor sta s Silo prispela iz Filipov zgodaj spomladi leta 50, deloval le kratek čas. Le »tri sobote zapovrstjo« (Apd 17,2) naj bi razpravljali z njimi v shodnici in pridružilo se mu je kar nekaj Judov in grških spreobrnjenec. To je povzročilo veliko razburjanja in nevoščljivosti med domačini ter judovskimi voditelji, tako da so organizirali pravo ljudsko vstajo proti misijonarjem in sta morala Pavel in Sila ponoči na hitro zbežati v sosednjo Berojo (Apd 17,10). Oznanjevanje evangelija, ki se je komaj šele začelo, je bilo tako na silo pretrgano. Še več, komaj spreobrnjeni kristjani so bili očitno izpostavljeni ljudskemu maltretiranju

Foto: Ferdo Lah

in preganjanju s strani voditeljev. Pavel se tako na podlagi Timotejevega poročila odloči napisati močno spodbudno pismo, s katerim želi dopolniti svoje oznanjevanje pri njih in s tem dopolniti ter okrepiti njihovo vero. Pismo je neprecenljivi vir za spoznavanje krščanske vere in teologije ob njenem nastajanju. Hkrati iz njega razberemo obris nove krščanske identitete, za katero so pričevali verniki tesaloniškega občestva, sestavljeni iz spreobrnjenec (tako iz judovstva kot poganstva). Poglejmo si tri najznačilnejše vidike krščanske identitete.

»Vemo namreč, od Boga ljubljeni bratje, da ste izvoljeni.« (1 Tes 1,4)

Zdi se, da se je oznanilo »Božjega evangelija«, da so od Boga *ljubljeni in izvoljeni*, najmočnejše dotaknilo njihovega življenja in jih spremenilo. Človekova najgloblja potreba je biti popolnoma in brezpogojno ljubljen. Kdor je to doživel, se zna ljubiti in zmore ljubiti. Spoznanje in sprejetje brezpogojne Božje ljubezni podari popolnoma novo dimenzijo človeškemu življenju, ker ga osvobodi strahu in ga odpre življenju. Hrepenenje po brezpogojni ljubezni pa lahko v polnosti zadovolji samo

Bog. Pavel oznanja evangelij Sina, ki je prišel, da bi razodel Boga kot Očeta in njegovo ljubezen do človeka. To je bil resnični zgodovinski preobrat, ki ga kasneje še natančneje opiše v Pismu Galačanom: »Ko pa je nastopila polnost časa, je Bog poslal svojega Sina, rojenega iz žene, rojenega pod postavo, da bi odkupil tiste, ki so bili pod postavo, da bi mi prejeli posinovljenje.« (4,4-5) Ljubljenost in izvoljenost ne pomeni samo, da so pred Bogom vsi enaki in da je Bog v svojem Sinu Jezusu, »ki ga je obudil od mrtvih in nas rešuje prihodnje jeze« (1 Tes 1,10), porušil vse pregrade med Judi in pogani, med bogatimi in revnimi, med mogočnimi in majhnimi, ampak da so v Jezusu Kristusu, ki je razodel Boga kot Očeta, postali tudi oni njegovi sinovi in hčere, »nova stvaritev« (Gal 6,15). Izvoljenost pomeni hkrati pripadnost novemu občestvu, Božjemu ljudstvu. Iz pisma lahko zaslu-timo, da jim je Pavel hotel prav to oznanilo posredovati s svojim celotnim apostolskim življenjem. Piše namreč, kako je med njimi nastopil »z vso ljubeznivostjo. S prav takšno toplino, s kakršno mati neguje svoje otroke, smo vam hoteli dati ne samo Božji evangelij, ampak tudi svoje življenje.« (1 Tes 2,7-8)

Pavel oznanja evangelij Sina, ki je prišel, da bi razodel Boga kot Očeta in njegovo ljubezen do človeka.

Vera pomeni prepoznanje Drugega in vključitev Drugega – Boga in bližnjega – v konkretno življenje.

Krščansko
življenje,
ki je utelešanje
Besede,
se dogaja
na poti,
v konkretnem
življenju, to je
v ljubezni.

»Besedo, ki ste jo slišali in prejeli od nas, ste sprejeli ne kot človeško besedo, ampak, kar resnično je, kot Božjo besedo, ki tudi deluje v vas, kateri verujete.« (1 Tes 2,13)

Pavel jim oznanja *Božjo besedo*, ne svojega nauka. Poslušnost Božji besedi je spremenila življenje Tesaloničanov. Evangeljska kerigma, ki je sad Duha, ima moč in sama odpre srce človeka, ki jo posluša, ter ga spreminja. Vera je poslušanje Drugega. Samo tako se lahko zgodi svobodno sprejemanje, to je ljubezen. Vera pomeni prepoznanje Drugega in vključitev Drugega – Boga in bližnjega – v konkretno življenje. Pravo spreobrnjenje se zgodi takrat, ko se človek odloči, da ne bo živel več zase, »ampak za tistega, ki je zanj umrl in vstal« (2 Kor 5,15). To je zmaga nad prvim grehom, ki je človeka s prevaro iz Božjega sogovornika naredil za sužnja in morilca. Ko so Tesaloničani sprejeli Pavlovo oznanilo kot Božjo besedo, jih je ta »odvrnila od malikov« in jih je usposobila služiti »živemu in resničnemu Bogu« (1 Tes 1,9), to pomeni Bogu, ki se razodeva v njihovem konkretnem življenju. Novi človek ne živi več sam zase, temveč je po Božji besedi Svetega pisma vključen v Božje življenje in v občestvo izvoljenega ljudstva, ki je na poti iz raja skozi puščavo v Nebeški Jeruzalem (Raz 21). Pavel Tesaloničane na tej poti spodbuja, da še bolj napredujejo (4,1.10). Krščansko življenje, ki je utelešanje Besede, se dogaja *na poti*, v konkretnem življenju, to je v ljubezni. Ljubezen pa se nikoli ne ustavi, temveč po svoji naravi išče vedno nove oblike in teži k preseganju – k Drugemu.

»Potem pa bomo mi, ki živimo in bomo ostali, skupaj z njimi odneseni na oblakih v nebo, naproti Gospodu: tako bomo zmeraj z Gospodom.« (1 Tes 4,17)

Ena od bistvenih dimenzij krščanske identitete, ki jo Pavel razkrije Tesaloničanom, je *pričakovanje* dokončnega Kristusovega prihoda in dopolnitev življenja v njem. Človek je po svoji človeški naravi usmerjen v to, da ohranja konkretno življenje, da živi »tukaj in sedaj« in ne razmišlja o prihodnosti. Vzrok za takšno držo sta tudi strah in nevera, kaj se bo zgodilo po tem, ko se bo končalo njegovo zemeljsko življenje. Vera v posmrtno življenje tudi v tedanjem judovstvu še ni bila tako razvita in tudi Tesaloničani so imeli bolj čudne predstave,

foto_Ferdo Lah

kaj se bo dogajalo z njimi po smrti (prim. 1 Tes 4,13.16). Tesaloničane ne skrbi toliko, da bi umrli, ampak da bi zamudili srečanje z Gospodom, ki jih je v krstu sprejel v svoje življenje (4,15). Pavel jih spodbuja k zaupanju in čuječnosti (5,1-5), saj jim je Bog po Jezusu Kristusu namenil življenje v občestvu z njim (5,9-10). Na to življenje se lahko človek vsak dan pripravlja z »vajami« tega novega življenja, ki so dela Duha (5,14-22). Pavel jih tolaži, da se seme novega življenja, ki je bilo vanje položeno in že klije ter rojeva sadove, s smrtjo ne prekine in zaduši. Ta prehod, ki pomeni trganje od logike strahu in egoizma (4,3-8), je lahko sicer boleč, a tudi v tem ne bodo sami (5,24; prim. Rim 6,1-11). Evangelij, ki so ga sprejeli, je namreč vstopil v njihovo življenje »z močjo in Svetim Duhom ter popolno zanesljivostjo« (1,5). Božja beseda, napolnjena s Svetim Duhom, ki so ji poslušni in jo sprejemajo v ljubezni, je zagotovilo, da lahko živijo *z njim* to novo življenje. •••

VABLJENI NA SPLETNA SREČANJA

**Biblične šole *Evangelii gaudium*,
ki potekajo**

**vsako četrto sredo v mesecu
od 17.00 do 18.30.**

**Tema letošnjih srečanj je
Pismo Galačanom.
Predavata Maksimilijan Matjaž
in Samo Skralovnik.**

Vstop je prost.

**PRIJAVE:
marikamikolic@gmail.com**

BOŽJA BESEDA JE ŽIVA (HEB 4,12)

Beseda v poeziji Vladimírja Truhlarja (1912–1977)

Truhlar ne vključuje svetopisemske motivike v svoje pesmi samo kot okrasek, ki se ga dá z lahkoto izluščiti iz besedila, niti mu vedno ne zadošča prepesnjevanje posameznih odlomkov. Svetopisemsko snov svobodno preplete med seboj in jo tako pregnete s celo svojo bitjo, da postane samostojna kreacija, ne da bi s tem zapravljal njeno judovsko in krščansko etično podstat. Primer te vrste je pesem *David in Duh* (1969). Na prvi pogled je sestavljena iz dveh starozaveznih odlomkov: iz Prve Mojzesove in Prve Samuelove knjige. Prva kitica se začne z dobesednim navedkom iz Prve Mojzesove knjige: »V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo. Zemlja pa je bila pusta in prazna, tema se je razprostirala nad globinami in duh Božji je vel nad vodami.« (1 Mz 1,1-2) Potem nekaj besed preskoči in se spet vrne k sporočilu prvega odstavka in ga posreduje nekaj dobesedno, nekaj po svoje. V naslednjih treh kiticah se pesnik obrne k Davidu. V drugi kitici ga pesniško opiše, ne da bi se strogo držal svetopisemske predloge (1 Sam 16,12). Odločitev, da bo šel nad Filistejca Goljata, utemelji z drznostjo in pogumom, ki ju je gojil kot preprost pastir: »Če je prišel lev ali medved in odnesel jagnje iz črede, sem tekel za njim, ga udaril in rešil jagnje iz njegovega žrela. Če pa se je vzdignil nadme, sem ga zgrabil za grivo, ga udaril in usmrtil.« (1 Sam 17,34-35) Najpomembnejše pa je njegovo neomajno zaupanje v Boga: »GOSPOD, ki me je rešil iz levjih šap in iz medvedjih šap, on me bo rešil iz roke tega Filistejca.« (1 Sam 17,37) Tretja kitica se spominja preproščine, s katero je David opravil v tem znamenitem boju. Odložil je bojno opravo, »vzel

v roko svojo palico, si izbral pet gladkih kamnov iz potoka, jih položil v svojo pastirsko torbo, ki jo je imel, v malho, v roko pa je vzel svojo fračo in šel proti Filistejcu« (1 Sam 17,40). Četrta kitica kaže Davida v tisti vlogi, ki mu je prislužila harfo, atribut, po katerem ga prepoznavamo v likovni ikonografiji: »Naj nam gospod samo reče! Tvoji služabniki so pred teboj in bodo poiskali moža, ki zna igrati na citre. In kadar bo Božji zli duh nad tabo, bo zaigral s svojo roko in ti bo bolje.« Savel je rekel svojim služabnikom: »Izberite mi tedaj moža, ki zna dobro igrati, in ga pripeljite k meni!« Eden izmed služabnikov je spregovoril in rekel: »Glej, videl sem sina Betlehemca Jeseja. Zna igrati, hraber junak je, bojevnik, spreten v besedi, postaven mož in GOSPOD je z njim.« Savel je poslal k Jeseju sle in rekel: »Pošli mi svojega sina Davida, ki je pri drobnici!« (1 Sam 16,16-19; prim. 1 Sam 18,10; 19, 9; 2 Sam 6,5.14-16.20-23) Peta kitica se nanaša na Davidovo bivanje v hiši prerokov po begu od kralja Savla, ker mu je ta stregel po življenju (1 Sam 19,19-24). Vse dotlej je Davida spremljal »Božji Duh«, ko pa stori svoj greh, prešuštvo in umor (2 Sam 11), se mu odtegne. Tako se v šesti kitici krivulja pesmi prevesi navzdol, kar lirski subjekt spremlja z obžalovanjem. Davidov prestop kot doživlja kot strahotni polom, enak vesoljni katastrofi. Po umiritvi strasti se v sedmi kitici pesnik vrne k obdobju stvarjenja (1 Mz 1,1-2), le da namesto »Božjega Duha«, ki je bil »vel nad vodami«, zdaj vlada nad njimi »votla tišina«. Motivika iz Geneze daje pesmi okvirno kompozicijo, toda v funkciji antitetičnega paralelizma. • • •

DAVID IN DUH

V začetku je bila zemlja pusta in prazna.
A že je plaval nad vodami od vekov snujoči božji Duh.

Tebi dajal je svežino pšeničnih las in lepoto moči,

prebiral s teboj, v potoku kamne za boj s Filistejcem,

te gibal – kot giblje žar srca po kupi južnega vina – v pesem za Savla in v ples pred skrinjo zaveze,

ti pod šotorom v svetlih zamaknjenjih kazal bodoče svetove.

A ko si tisti večer stopil v veter terase in se z nje zazrl v kopajočo se lepo Urijevo ženo,

si se začel trgati iz dobrotnih vezi Duha in se trgal iz njih, dokler nisi ostal sam s svojo temnoplamenečo krvjo.

Ko je kri ugasnila, je bilo tvoje srce zemlja, pusta in prazna, in nad vodami votla tišina za izgubljačim se šumom Duha.

ZAVOD BIBLIČNO GIBANJE

NEDELJA BOŽJE BESEDE

24. januar 2021

foto: Tomo Jeseničnik

Tedaj so se jima odprle oči.

Lk 24,31

LJUBEZEN PA VEDNO NAJDE POT ...

»Kar pravim vam, pravim vsem: Čujte!« (Mr 13,37)

*Prvikrat sem
začutila, kakšno
moč ima
medčloveška
bližina, ko me
je medicinska
sestra
v skafandru
objela.*

Negotovost je v zraku. Vsakdo izmed nas jo zaznava na raznolikih ravneh.

Gospod, ti pa nam v začetku časa pričakovanja pišeš v svoji Besedi – »ČUJTE!« (Mr 13,37b) Kako to misliš? Kaj pričakuješ od nas?

Berem to tvoje sporočilce, Gospod, gledam vanj ... in ob tem me je spreletelo, da pomislim na zgolj nekaj konkretnih dogodkov, ki so se zgodili, medtem ko je svet obkrožila pandemija.

Moja najmlajša prijateljica je praznovala prvi rojstni dan. S prijatelji smo v eni od aplikacij ustanovili molitveno skupino. Kar tri moje prijateljice so postale mamice, na svet so prinesle nova življenja. Božja beseda me je prvikrat nagovorila preko spletnega prenosa maše in dragocenosti slednje še nikoli nisem tako močno okušala. Prvikrat sem se lotila video montiranja veroučnih filmčkov in začela razmišljati, kako narediti doživetvo in zanimivo katehezo za veroučence, čeprav na daljavo. Stopila sem v deseto leto skavtskega voditeljstva. Prijatelj je postal duhovnik in daroval novo mašo. Prvikrat sem se srečala z občutji tesnobe, ko sem večino oktobrskih dni preživela

v boju s covidom v samoizolaciji. Prvikrat sem začutila, kakšno moč ima medčloveška bližina, ko me je medicinska sestra v skafandru objela. Moja prijateljica, ona iz Hrvaške, on iz Slovenije, sta želela svojo ljubezen okronati s poroko – in sta jo. Kljub celi vrsti preprek sta si ob poročnih pričah obljubila večno zvestobo in se podala na skupno pot. V tem času je moja sestra dokončala svojo študijsko pot. Prijateljici sta nazdravili doseženima nazivoma »dr. med.« in »mag. inž. preh.«.

Kako torej v tem času živeti ljubezen, biti ob tem odgovoren in pandemije ne uporabljati celo za prikladen izgovor, ki kdaj prav pride našim egoističnim nagnjenjem? Večkrat me je v tem času preplavila misel – ljubezen vedno najde pot.

Življenje preprosto je, teče v svojih naravnih zakonitostih, takšno, kot je bilo ustvarjeno od začetka časov ... Kljub pandemiji se življenje rojeva, ljudje potrebujemo bližino, dotik, besedo spodbude, sveto evharistijo in njegovo Besedo. Otroci igro, mladostniki prvo ljubezen in mladostne norčije, mladi zaljubljenici zmenke. Tudi v tem času študentje dokončujejo svoje študijske poti, ostareli vstopajo v svoja zlata leta.

Listje je v zlatorumenih odtenkih pobožalo naše čute in nam pričaralo čudovito jesensko kuliso ter napovedalo čaroben zimski čas. Pred nami je čas pričakovanja svetlobe, ki jo prinaša rojstvo našega Boga. Čas pričakovanja Upanja ...

In ti Gospod nam praviš – »ČUJTE!« (Mr 13,37b) Kako to misliš? Kaj pričakuješ od nas?

V tem času sem doživela še nekaj, kar je pustilo neizbrisen pečat in odmeva tudi v tem trenutku. V večnost je odšel moj prijatelj. Čez noč, v prometni nesreči. Star komaj 35 let. Bil je prvi in edini na tem svetu, ki mi je večkrat pripovedoval o »vaji SS«, o molitvi za srečno smrt. Vedno znova, ko razmišljam o najinih skupnih trenutkih, spoznavam, kako polno je živel, ne glede na okoliščine; ker si bil srčika njegovega delovanja prav Ti, Gospod. Njegov veliki, topli nasmeh je pravzaprav pričeval o izpolnjenosti, ki jo zmoraš prinašati samo Ti, Gospod. »Čujte torej, ker ne veste, kdaj se vrne

foto: Julian Hochgesang (Unsplash)

foto_Kira auf der Heide (Unsplash)

hišni gospodar zvečer, opolnoči, ob petelinjem petju ali ob zori, da vas ne najde spečih, če pride nenadoma.« (Mr 13,35-36)

Življenje je tukaj, mi smo del njega, zdaj ... v tem trenutku. Praviš nam – »ČUJTE!« (Mr 13,37b)

Slutim, Gospod, da nam želiš povedati, naj se ne zapiramo in prepuščamo jezi, utesnjenosti in toku časa, ki ga narekuje negotovost, ki je v zraku. Zdi se, kakor da je na mestu drža hvaležnosti, kakorkoli nelogično že to zveni. Hvaležnost zmora namreč prebuditi povsem nove razglede ... na tisto, kar imamo ... kar je, kar nam je dano ... in odmika naše misli stran od tistega, česar ni ... in tistega, kar mi pričakujemo, da bi moralo biti.

To je verjetno bistvena razlika med pričakovanjem dveh vrst.

Pričakovanjem, ki je zakoreninjeno v drži egoizma, naših lastnih idej o tem, kako in kdaj ... in je prepeljavljeno s čutenji, ki ne morejo biti Božja. Čutenji, ki nas delajo malodušne, utesnjene, nezadovoljne, nestrpne in zamorjene, ki nas ne odpirajo k bližnjemu, k sočloveku, pač pa nas zapirajo v temo. »Naproti prihajaš tistemu, ki z veseljem ravna pravično, tistim, ki se te spominjajo na tvojih potih. Glej, ti si se srdil in mi smo grešili, če bi se vedno držali tvojih poti, bi bili rešeni.« (Iz 64,4)

Potem pa je tu še pričakovanje, tisto adventno, ki dela življenje polno in nas kliče, naj živimo. Zdaj ... in ne šele takrat, ko bomo dosegli neka svoja pričakovanja in cilje. Pričakovanje, ki koreni v veri, da si Ti Gospod, naš Oče, ki si z nami – tudi v tej pandemiji in nam daješ življenje, da bi

ga ŽIVELI, da bi uvideli vse priložnosti in možnosti, ki jih vendarle imamo. »Zvest je Bog, ki vas je poklical v občestvo s svojim Sinom Jezusom Kristusom, našim Gospodom.« (1 Kor 1,9)

Nove razmere prinašajo nove priložnosti. Spremembe nikoli niso prav prijetne in od nas zahtevajo akcijo, zahtevajo, da vstanemo iz svojih con udobja in naredimo nekaj novega, poiščemo nove poti, nove načine. A ni to čudovito? Bog nam daje priložnost, da pomagamo Ljubezni utreti nove poti.

Zdi se, Gospod, kakor da nam želiš v začetku adventnega časa sporočiti, da življenje še vedno obstaja. Sicer drugačno, nepredvidljivo, nam nepoznano in večkrat neudobno. A življenje še vedno je in se dogaja ... in s svojim »ČUJTE!« se zdi, kakor da nas spodbujaš, naj ne pozabimo živeti, živeti ljubezni.

Gospod, torej želiš s »ČUJTE!« reči, naj oprežamo za priložnostmi in novimi načini, kako živeti in si biti blizu?

Ljubezen vedno najde pot, mar ne?

ADVENTNA IDEJNICA PRIČAKOVANJA UPANJA

- Tudi tehnologija je Gospodov dar. S pomočjo aplikacij, ki so nam na voljo (WhatsApp, Facebook, Instagram, Viber itd.), ustvarite *adventno skupino* (za prijatelje/sodelavce/družino/sosede/molitveno skupino/biblično skupino ipd.), kjer si vsak dan (ko imate čas, ko vidite ali doživite nekaj navdihujočega, ko se prebudite ali ležete k počitku)

Kljub pandemiji se življenje rojeva, ljudje potrebujemo bližino, dotik, besedo spodbude, sveto evharistijo in njegovo Besedo.

foto_Kira auf der Heide (Unsplash)

podelite upanje in veselje, tako da si v ustvarjeno skupino pošljete fotografijo, ki razveseli in prinaša Luč; vrstico ali citat Božje besede, ki vas je ta dan navdihnil.

- Dogovorite se za *dnevni termin molitve*, ki vsem ustreza, in se srečajte ob adventnem vencu preko video klica ali v živo (če skupaj živite) in skupaj zmolite. Pri molitvi smo lahko nadvse ustvarjalni. Vsak lahko pove svojo prošnjo ali zahvalo Bogu, sestavite svojo lastno družinsko/skupinsko molitev, ki jo potem vsak dan izmolite. Če molite rožni venec, lahko med vsako desetko skupaj preberete delček dnevne Božje besede.

- Izžrebajte imena in *drug za drugega v času adventa molite*, na božični večer pa si med seboj podelite izkušnjo in razkrijte, kdo je za koga molil.

- Izžrebajte med seboj »*skrite prijatelje*« in svojemu skritemu prijatelju vsak dan z majhno pozornostjo polepšajte dan (sporočilce, šopek rožic, lepa misel, skuhana kava ali čaj, pripravite pecivo, lično pripravljen zvitek Božje besede itd.).

- Za babice, dedke, tete, strice, preostale družinske člane in prijatelje izdelajte *adventna pisemca*, jim priložite spodbudni citat iz Svetega pisma in morda še kakšno fotografijo, ki je lep spomin. Adventna pisemca jim nato pošljite po pošti ali pa celo skrijte kot »skriti zaklad«, do katerega morajo priti sami oz. s pomočjo vaših namigov.

- Skozi celoten advent v središče doma postavite »*škatlo hvaležnosti*«. Vanjo naj vsak družinski član do božiča polaga lističe, kamor zapiše, za kaj vse je hvaležen. Če koga od družinskih članov ni doma, pa vanjo lističe hvaležnosti položi,

ko prispe domov. Nato to škatlo odprete na sveti večer in nekaj lističev izžrebate in preberete. Škatlo lahko nato shranite. Čez nekaj let boste tako imeli že pravo zakladnico družinskih škatel hvaležnosti, ki bodo gotovo dragocen spomin.

- Izdelajte si *družinski adventni koledar*. Vanj zapišite navdihujoče citate iz Svetega pisma in družinske adventne izzive. Nato skozi celoten advent »odpirajte« nov adventni dan, ki prinaša navdihujoč citat Božje besede in adventni izziv. • • •

Nove razmere prinašajo nove priložnosti.

Bog nam daje priložnost, da pomagamo Ljubezni utreti nove poti.

foto_Gian Reichmuth (Unsplash)

ISTI NEZNANEC, KI JE KRALJU POSODIL OSLA

Lk 21,1-10

Po starodavnih napovedih izraelskih prerokov naj bi nekoč nastopil kralj iz Davidove dinastije, ki bo nepremagljiv – Mesija. Jezus iz Nazareta je sicer kazal vsa mesijanska znamenja, ni se pa hotel vojskovati. S tem je grenko razočaral elito, ki si je od Mesije obetala zelo svetlo prihodnost. Kmalu po tistem, ko je obudil Lazarja, se je Jezus odpravil v prestolnico, odločen dati rojakom še eno mesijansko znamenje: vstopiti v prestolnico na kraljevski način. Zato je potreboval osla. Da, prav osla, kajti izraelski kralji niso stopali na prestol z belega konja (znamenje moči), pač pa z oslička (znamenje ponižnosti).

Približujoč se mestu je Jezus dva učenca poslal k tajnemu učencu, rekoč: »... ko prideta v mesto, vama bo prišel naproti človek, ki bo nosil vrč vode. Pojdita za njim v hišo, v katero bo šel, in recita hišnemu gospodarju: »Pojdita v vas, ki je pred vama, in takoj bosta našla privezано oslico in oslička pri njej. Odvežita ju in ju pripeljita k meni. Če vama kdo kaj poreče, recita: 'Gospod ju potrebuje,' in takoj ju bo poslal.«

Rečeno, storjeno! Ne vemo, ali sta bila dogovorjena, vendar je bil ta učenec preprosto tam, Gospodu na razpolago. Včasih si mislimo, da je za služenje Kristusu potreben velik napor. Da moramo biti stalno na preži in urno izvršiti vsak Njegov namig. Kakor če bi se bali, da ne bomo mogli niti trenutka živeti zase. Tukaj v zgodbi pa je videti, kot da bi se Gospod prilagodil urniku skrivnega učenca. Svoja učenca je odposlal ravno takrat, ko je nekdo nesel vrč vode v učenčevo hišo. Sledila sta mu. Izposodila sta si oslička (nekdanji rent-a-car) in ga odpeljala k Jezusu. Tako je Jezus prišel v Jeruzalem po starinski šegi izraelskih kraljev. Vse drugo je slavna zgodovina.

Razočarani rojaki so ga izdali in ga izročili biričem. Judovski patriarh je naročil, naj ga usmrtijo. Poveljnik okupacijske vojske bi mu bil prizanesel, vendar so ga staroselci tako grdo pogledali, da se je vdal njihovi volji. Jezus (Mesija) mu je na kratko razložil: »Moje kraljestvo ni od tega sveta. Ko bi bilo moje kraljestvo od tega sveta,

bi se moji služabniki bojevali, da ne bi bil izročen Judom, toda moje kraljestvo ni od tod.« Izmenjala sta še nekaj modrih besed. Nato si je Rimljan umil roke in predal Kristusa biričem. Ti so se po orožniško znesli nad njim. Na smrt izmučenega so odvedli na bližnji grič in ga tam križali. Tako smo dobili Odrešenika.

foto: www.LumaProject.com

Vrnimo se k skrivnemu učencu. Možak je molil in delal (*ora et labora!*) ter se ni ukvarjal z nepomembnimi vprašanji, na katera bi mogli odgovoriti le fanatiki. To je namreč njihova značilnost. Ni se oziral po znamenjih Mesijevega prihoda, čeprav se je vsem mudilo, da bi ga zagledali. Niti ni obračal pozornosti na samooklicane »mesije«, ki jih ni manjkalo niti takrat niti danes. Rekli bi, da je bil preprosto človek zdrave vere. Pri tem učencu mi je všeč še ena lastnost. Bil je podoben Gospodu, za katerega je prerok Izaija napovedal: »Ne bo vpil, ne bo povzdigoval in ne dal slišati svojega glasu po ulicah.« Božje kraljestvo namreč ne zganja vika in krika, niti ustrahovanja. Pač pa Božja ljubezen presega vsa pričakovanja. *Soli Deo gloria!* •••

JERUZALEMSKI TEMPELJ

»Gospodovo veličastvo je napolnilo tempelj.« (2 Krn 7,1)

V prejšnji številki smo bili »na višinah«, tokrat se bomo spustili v jeruzalemski tempelj.

IZHOD

Izraelsko ljudstvo pred prihodom v obljubljeni deželo ni imelo enotnega kraja, kjer bi molili ali darovali Gospodu. Tako so očaki na različnih krajih postavljali oltarje, vendar vselej na kraju, ki je pomemben za zgodovino izvoljenega ljudstva. Z odhodom Izraelcev v Egipt se to ni bistveno spremenilo. V Drugi Mojzesovi knjigi, npr. v pripovedi o zlatem teletu, vidimo, da se je versko stanje poslabšalo, da je ljudstvo skorajda pozabilo na Boga. Zaveza na Sinaju, sklenjena med Bogom in Izraelci, dobi tudi formalno liturgično podobo z navodili za postavitve shodnega šotor (2 Mz 25,1–31,18), o daritvah (2 Mz 20,22–26), o duhovnikih (3 Mz 8,1–10,20) itd. Tako nastane shodni šotor (predhodnik templja), ki naj bi ga ljudstvo postavilo, ko bo vstopilo v obljubljeni deželo.

DARITEV

Bistveni pomen shodnega šotor oz. templja je bil, da je bil to kraj Božje navzočnosti. Iz tega izhaja dvojje: to je kraj molitve¹ in darovanja daritev, najsi bodo pravne, hvalne ali kakšne druge. Tempelj je torej namenjen molitvi in daritvi oz. nekoliko drugače: namenjen je duhovni in materialni oz. fizični daritvi. Ob množici vsakodnevnih daritev ima posebno mesto liturgično dogajanje ob velikem spravnem dnevu (jom kipur), ko je veliki duhovnik vstopil v najsvetejše (gr. *naos*), v prostor, kjer je bila shranjena skrinja zaveze, in s krvjo pokropil pravni pokrov ter izgovoril Gospodovo ime, ki ga sicer niso smeli izgovarjati. Daritev je tako postopoma postala osrednji pojem, skorajda izenačen z vlogo templja. Istočasno pa tempelj postane simbol oblasti v Izraelu. V monarhiji je predstavljal tudi simbol nacionalne edinosti kljub razdeljenosti na dvanajstere rodove. Po smrti kralja Salomona, z razpadom monarhije, si v severnem kraljestvu postavijo svoje svetišče, da bi prebivalce odvrnili

od odhajanja v Jeruzalem (1 Kr 12,25–33), vendar z zavestjo, da je edini resnični kraj Božje navzočnosti med svojim ljudstvom vendarle v jeruzalemskem svetišču. Po drugi strani pa v poeksilskem času tempelj postane simbol ne le duhovne, ampak tudi politične oblasti. Začetek tega najdemo pri Makabejcih, kjer se neposredno združita politična in verska oblast, ki ostane edina resnična oblast med ljudstvom, saj narod v bibličnem času ne pridobi več svoje politične neodvisnosti v pravem pomenu besede.

NOVA ZAVEZA

V Novi zavezi nam o jeruzalemskem templju spregovorita dva vira: evangeliji in Pismo Hebrejcem. V evangelijih lahko vidimo Jezusov odnos do samega svetišča, ki doseže višek v očiščenju templja (Mt 21,12–17; Mr 11,15–17; Lk 19,45–46; Jn 2,14–16), ki ga sinoptiki postavljajo v bližino Jezusovega trpljenja, Janez pa na začetek Jezusovega javnega delovanja. Po sinoptični kronologiji pred dogodkom očiščenja Jezusa večkrat srečamo v templju, kjer sedi in uči (Mt 21,23; Mr 12,35; Lk 19,47; 21,37–38; Jn 7,14; 8,2 idr.) ter ozdravlja (Mt 21,14), oz. kot to prikaže Janez, stopi v konflikt s farizeji in saduceji (Jn 7,28). Za razliko od Izraelcev Jezus ne hodi molit v tempelj, ampak se največkrat sam umakne na goro (Mt 14,23; Mr 6,46; Lk 6,12) ali na samotni kraj (Mr 1,35) in moli k Očetu. S tem se nam že zarisuje ena linija preloma med staro in novo zavezo. Druga linija pa se nam zariše v dogodku očiščenja templja, kjer moramo združiti tako sinoptično kakor Janezovo poročilo o tem dogodku. S sinoptične strani nam dogodek o očiščenju templja nakazuje duhovni vidik pravega dne: ne več očiščenja s krvjo živali, ampak najprej očiščenje templja kot Božjega prebivališča in vzpostavitev njegove prvotne funkcije, tj. kraj Božje navzočnosti, kraj molitve, srečanja z Bogom. Nekoliko globlja plat se nakazuje v povezavi Jezusovega očiščenja templja in pretrganja tempeljskega zagrinjala:

¹ Obsežneje o tem glej Benedikt XVI. 2014. *Duh liturgije. Uvod*. Maribor: Ognjišče, Slomškova založba (str. 39–41 in 53–61).

foto_www.wikimedia.org

Drugi tempelj

Kristusova daritev na križu nas je očistila naših grehov, s čimer je funkcija jeruzalemskega templja končana. Evangelist Janez to izrazi bistveno bolj enoumno (Jn 2,18-22), ko v evangeliju že reflektira dogajanje, ki so ga sinoptiki zgolj nakazali.

NOVI TEMPELJ²

Pismo Hebrejcem postavi vprašanje templja v trojni kontekst: zaveze, daritve in duhovništva. Pismo iz Kristusove daritve sklepa, da kakor je bila prva zaveza sklenjena s krvjo živali, je v Kristusovi krvi sklenjena nova zaveza. Iz tega sledi, da starozavezne daritve niso več potrebne, saj jih je nadomestila nova, enkratna Kristusova daritev na križu, ki ima svojo veljavo zaradi Kristusovega večnega duhovništva. V Heb 9,11-12.24 pa pisec na še globlji ravni reflektira to, kar je Janez zapisal ob očiščenju templja. Janez in Pismo Hebrejcem za tempelj uporabljata gr. besedo *naos* (oz. njene izpeljanke). Naos je bil v svetiščih osrednji del, kjer je stal kip božanstva oz. v Jeruzalemu skrinja zaveze³. Še pomembnejše je dejstvo, da Janez

in Pismo Hebrejcem uporabljata izpeljanko besede *naos* tudi za Jezusa oz. za novo svetišče, v katero vstopa. Tako vidimo, da se je fokus premaknil z jeruzalemskega templja na Jezusa samega. Pismo Hebrejcem govori o Jezusovem vstopu v nebeško svetišče (Heb 9), kjer avtor želi pokazati z ene strani na Jezusa kot velikega duhovnika nove zaveze (ki je edini smel stopiti pred skrinjo zaveze), po drugi strani pa kaže na konec funkcije zemeljskega svetišča. Jezusov vstop v nebeško svetišče ne pomeni dobesednega svetišča, ki bi bilo v nebesih, ampak »v sama nebesa« (Heb 9,24). Z novo zavezo, ki je bila sklenjena v Kristusovi krvi, je nastopil čas nove postave, ki ima v svojem središču Kristusovo daritev na križu, namesto zemeljskega kraja pa nastopi novi topos, tj. Jezusovo srce, ki je ob prebdenju na križu postal novi naos, novo Najsvetejše, iz katerega izvirajo vsi zakladi modrosti in vednosti ter vsakršna milost. Po vstajenju je Jezusovo povečano telo resnični novi tempelj. •••

² Obsežneje o tem glej Koester, R. Craig, ur. 2011. *Hebrews*. The Anchor Yale Bible Commentary, zv. 36. London. Glej tudi Ciccarelli, Michele. 2019. L'umanità sofferente di Cristo e l'ingresso nel santuario del cielo secondo l'Epistola agli Ebrei. *Rivista Biblica* 67: 7–43.

³ Za podrobnejšo razlago glej: <https://www.britannica.com/technology/cella> (pridobljeno 27. oktobra 2020) in tudi <https://www.biblestudytools.com/lexicons/greek/kjv/naos.html> (pridobljeno 27. oktobra 2020).

HIERONIM, HEBREJSKE ČRKE IN BOŽJA IMENA

Sv. Hieronim († 419/420) je postal že kar nekako zavetnik in glavni protagonist naše rubrike *Cerkveni očetje berejo Sveto pismo*, a mislim, da povsem upravičeno. Ne le zato, ker je bil – vsaj geografsko – verjetno naš slovenski rojak ali ker smo slovesno obhajali spomin 1600-letnice njegove smrti (pri čemer ga je papež Frančišek omenil tako v pismu ob začetku leta Božje besede na svetnikov god 30. septembra 2019 kot predvsem leto pozneje v apostolskem pismu *Gorečnost za Božjo besedo* (*Sacrae Scripturae affectus*, Cerkveni dokumenti 164), posvečenem prav njegovemu liku), marveč predvsem zato, ker je bil, kot je zapisal leta 1920 papež Benedikt XV. v pismu *Duh Tolažnik* (*Spiritus Paraclitus*), kot svetnik Cerkvi dan prav z namenom, da bi razžaril ljubezen do Božje besede.

Ta veliki poznoantični učitelj (*doctor maximus*) v svojih pismih opisuje, kakšen napor je moral vložiti, da je usvojil znanje hebrejščine, ko je dneve in noči študiral z namenom, da bi Cerkvi podaril zanesljiv (latinski) prevod Svetega pisma skupaj s točnimi razlagami posameznih mest in knjig. Četudi nas danes večina ne premore razkošja časa in sposobnosti za tak podvig učenja hebrejščine (in grščine), lahko gorečnost učenjaka iz Stridona posnemamo vsaj s proučevanjem Svetega pisma v jezikih, ki jih obvladamo.

Hebraica veritas je bilo Hieronimovo geslo, s katerim je želel poudariti, da se resnica pomena Stare zaveze skriva za hebrejskim alfabetom (bolje rečeno alefbetom), saj je to »najčistejši vir« (*Pismo* 28.5). Hieronim se na odisejo iskanja pomena hebrejskega besedila prvenstveno ni odpravil iz golega elitističnega/intelektualnega užitka (malo morda tudi?), marveč je v njem iskal predvsem Božje odrešitveno sporočilo. Dva primera tovrstne duhovne razlage, ki pa tesno izhajajo prav iz hebrejskega jezika (hebrejske črke in Božja imena), nam to izvrstno dokazujeta.

DUHOVNA RAZLAGA HEBREJSKE ABECED

V pismu prijateljici in učenki Pavli (*Pismo* 30),¹ ki ga je napisal v Rimu leta 384, prinaša odmev na njun pogovor glede razlage najdaljšega psalma (Ps 119), katerega zgradba sledi črkam hebrejske abecede. Hieronim priložnost izkoristi za razlago duhovnega pomena hebrejske abecede, kar se je verjetno naučil od različnih rabinov, ki so mu pri študiju pomagali.

Pismo 30.5-13

5. ALEF razlagajo kot nauk, BET kot dom, GIMEL kot polnost, DELET kot iz tablic, HE kot tisti tam, VAV in, ZAI kot ta tu, HET življenje, TET dobro, IOD začetek, KAF roka, LAMED od nauka ali od srca, MEM od istih, NUN večn, SAMEH pomoč, AIN izvir ali oko, FE usta, SADE pravičnosti, KOF klic, RES tisto, ki se tiče glave, SEN tisto, kar je vezano na zobe, TAV znamenja.

6. Potem ko smo razložili črke, je treba predstaviti, kako jih razumemo v njihovem zaporedju. Prvo zaporedje: »Nauk doma je polnost tablic

¹ *Pismo* 30 je prevedla dr. Julijana Visočnik, *Pismo* 25 (v nadaljevanju) pa dr. Sonja Weiss. Oba prevoda sta del integralnega prevoda korpusa Hieronimovih pisem, ki bo v uredništvu dr. Mirana Špeliča izšel v začetku leta 2021 pri Mohorjevi družbi.

tam,« torej nauk Cerkve, ki je Božji dom, se najde v polnosti Božjih knjig.

7. Drugo zaporedje je: »In to življenje.« Kakšno je namreč lahko življenje brez poznavanja svetih spisov, po katerih prepoznamo tudi samega Kristusa, ki je življenje za verujoče?

8. Tretje zaporedje ima »Dober začetek,« ker, čeprav zdaj poznamo vse, kar je napisano, vendar delno spoznavamo in delno prerokujemo (prim. 1 Kor 13,9), zdaj gledamo z ogledalom, v uganke (prim. 1 Kor 13,12). Ko pa si bomo zaslužili biti s Kristusom in bomo podobni angelom, tedaj bo poučevanje knjig prenehalo.

9. Četrto zaporedje je »Roka srca« ali »reda«. Roke razumemo kot delovanje, srce in red pa razlagajo v pomenu, da ne moremo ničesar narediti, če tistega, kar je treba postoriti, prej ne poznamo.

10. Peto zaporedje je »Iz njih samih večna pomoč,« kar ne potrebuje razlage, saj je bolj jasno kot vsaka luč, da Sveto pismo ponuja večno pomoč.

11. Šesto zaporedje ima »Izvir ali oko ust pravičnosti« v skladu s tem, kar smo izpostavili pri številki tri.

12. Sedmo zaporedje, ki je tudi zadnje in pri katerem je tudi v sami številki sedem mistično razumevanje, je »Klic glave so zobna znamenja«. Skozi zobe pride na dan artikuliran glas in s temi znamenji dospe do glave vseh, ki je Kristus.

13. Prosim te, kaj je bolj sveto od te skrivnosti? Kaj je prijetnejše od te sladkosti? Katere jedi, kateri med je slajši od poznavanja Božje modrosti? Vstopati v njegove najsvetejše prostore, preučiti stvarnikovo umevanje in govorico tvojega Gospoda, ki ga modreci tega sveta zasmehujejo, vse to bo mnoge naučilo duhovne modrosti! Naj imajo drugi svoje lastno imetje, naj pijejo iz čaš iz dragih kamnov, bleščijo naj se v svili, razveseljuje naj jih aplavz ljudi, saj po različnih nasladah ne morejo osvojiti svojega bogastva. Naše veselje naj bo podnevi in ponoči razmišljati o Gospodovi postavi (prim. Ps 1,2), trkati na vrata, ki niso odprta, prejeti kruh Trojice in stopati po nemirnih valovih sveta z Gospodom, ki hodi pred nami (prim. Mt 14,25-33).

DESET IMEN ZA BOGA PRI HEBREJCIH

Drug konkreten primer Hieronimovega prizadevanja za »hebrejsko resnico« Svetega pisma je *Pismo* 25 iz istega leta, v katerem drugi prijatelji in učenki Marceli na kratko navede in razloži hebrejska Božja imena. Teh je po njegovo – z nekaj različicami – deset, med njimi tudi znameniti tetragram (YHWH), ki ga je v večini grških in latinskih prevodov nadomestil izraz »Gospod« ali »Bog«. Pismo lepo odraža Hieronimovo eksegetsko metodo, saj poleg (nam danes neznane) različice hebrejskega besedila uporablja tudi grški prevod Stare zaveze (Septuaginta) in njegove tri poznejše različice (Akvila, Simah, Teodotion).

Pismo 25.2

PRVO BOŽJE IME je *Hel*, ki ga Septuaginta razume kot »Bog«, Akvila pa kot ἰσχυρός (tj. močan), s čimer izrazi njegovo etimologijo.

SLEDITA IMENI *Eloim* in *Eloe*, ki prav tako pomenita »Bog«.

ČETRTO IME je *Sabaoth*, ki je v Septuaginti prevedeno kot »Bog krepkosti« (*virtutum*), pri Akvilu pa »vojská«.

PETO je *Elion*, kar mi prevajamo kot »Vzvišeni«.

ŠESTO je *Eser Jeje*, ki ga najdemo v Drugi Mojzesovi knjigi, kjer beremo: »On, ki je, me je poslal.« (2 Mz 3,14)

SEDMO je *Adonai*, kar na splošno razumemo kot »Gospod«.

OSMO je *Ja*, ki se nanaša samo na Boga in je zadnji zlog v besedi »aleluja«.

DEVETO IME je tetragram; to ime imajo za ἀνεκφώνητον, tj. neizrekljivo, zapisuje pa se s temi črkami: *jod, he, vav, he*. Ker ga niso razumeli, so se ga nekateri, ki so ga prebrali v grških knjigah, zaradi podobnosti črk navadili brati kot »pipi« (grške črke ΠΙΠΙI namesto hebrejskih יהוה, op. p.).

DESETO IME, ki smo ga omenili predhodno, je *Saddaj*, ki se pri Ezekielu uporabi neprevedeno (prim. Ezk 10,5; mogočni, op. p.).

Vedeti pa je treba, da se *Eloim* uporablja v obeh slovničnih številih, saj je to izraz tako za enega boga kot za več, kakor na primer rečemo »nebo« in »nebesa« z isto besedo, tj. *samaïm*; od tod različni prevodi. V našem jeziku je tako na primer z Atenami, Tebami in Salonami. •••

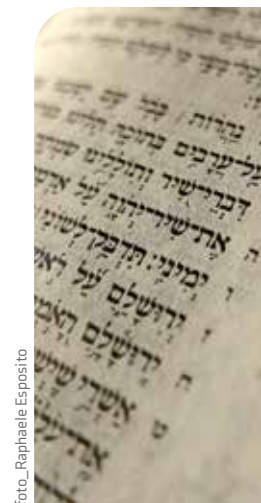

foto: Raphaelle Esposito

PRILOŽNOST ZA POGLABLJANJE VERE

Verouk je nemalokrat le še ena od popoldanskih dejavnosti. Dvanajst družin v Domžalah pa se je leta 2012 na pobudo Natalije Podjavoršek odločilo, da začnejo z družinsko katehezo, kamor tedensko prihajajo cele družine; kateheza je postala priložnost za osebno poglobljanje vere. Sestre Podjavoršek (poleg Natalije še Mihelina in moja malenkost) smo zasnovale triletni načrt za osnovnošolsko katehezo, redno vsebino osnovnošolskega verouka pa obogatile z več vsebinami iz Svetega pisma, spoznavanja svetnikov, župnije, Cerkev na Slovenskem in vesoljne Cerkev. Starši se na svojih srečanjih poglobljajo v vsebine naše vere, Svetega pisma, sami pripravljajo posamezna srečanja ob knjigi, ki jo berejo v tekočem letu, ali aktualnih vprašanjih, s katerimi se soočajo, dejavno se vključujejo tudi v pripravo kateheze za otroke. Zdaj je v Domžalah več kot trideset družin, družinska kateheza pa se širi tudi v druge župnije – Preska, Kamnik, Logatec, Zalog ...

Od vprašanj iz evangelija do duhovnih vaj v vsakdanjem življenju

Naša srečanja se začnejo s skupno molitvijo in učenjem novih pesmi. Ena od družin v uvodnem delu pripravi vprašanja iz nedeljskega evangelija, zato po družinah doma evangelij preberejo še enkrat (ali pa vsaj na poti na katehezo). Po krajšem skupnem delu se razdelijo v skupine po triadah, skupino staršev, za najmlajše pa poskrbijo animatorji, ki so že prerasli osnovnošolske klopi. V šolskem letu imamo nekaj skupnih srečanj, štirikrat na leto pa se preizkusimo v svetopiškem kvizu.

Družine sodelujejo s petjem in igranjem instrumentov pri družinskih mašah, pripravijo božičnico, pasijon in se dejavno vključujejo v župnijsko občestvo. Vsi se veselimo skupnih duhovnih vaj kot pripravo na prvo spoved in skupnih počitnic na Ugljanu, kjer se v senci borovcev radi ustavimo tudi ob Svetem pismu.

foto: osebni arhiv

foto: Jana Podjavoršek

Na cvetno nedeljo
družine odigraijo
in zapojejo pasijon.

IZKUŠNJE SREČEVANJA Z BOŽJO BESEDO PRI DRUŽINSKI KATEHEZI

Potrebujemo usmerjevalca

Poseben izziv je pred nas postavil čas epidemije, ko so naša srečanja postala virtualna. V postnem času smo imeli s starši iz Domžal in Preske, kjer dejavno sodelujem kot katehistinja, poleg rednih srečanj za tiste, ki so se odločili tudi za duhovne vaje v vsakdanjem življenju (ob Janezovem pasijonu), še sobotna srečanja ob vstajenjskih dogodkih, kjer se je pridružilo še nekaj zunanjih. Srečanja so nas povezovala in utrjevala na poti vere, kot je zapisala Tanja Plavec: »V viharju vseh službenih in šolskih obveznosti ter ostalih skrbi in izzivov v času karantene so bila spletna biblična srečanja pravi balzam za dušo in srce.« Po družinah so v postnem času pripravili posamezne postaje križevega pota in skupaj oblikovali skupni križev pot. Drugi val bo, kot vse kaže, trajal še dlje, zato smo začeli adventno pripravo na božič in sobotna srečanja staršev ob Svetem pismu že v oktobru. Z družinami bomo začeli prepisovati svetopisemske odlomke, ob katerih se ustavljamo v tem šolskem letu, in tudi na ta način ponotranjili vsebino.

Uvodna vprašanja, ki jih pripravljamo družine na začetku srečanj, pripomorejo k temu, da se z otroki ustavimo pri nedeljskem evangeliju, ga po potrebi razložimo, saj je mlajšim otrokom marsikaj težko razumeti, starejši otroci pa si tudi postavljajo vprašanja o vsebini in sporočilu. Kljub temu da smo evangelij že večkrat slišali, lahko še vedno najdemo mesta, kjer česa ne razumemo dobro, se nam poraja novo vprašanje, pogledamo na povedano z nove perspektive. Še bolj se to izkaže pri svetopisemskih kvizih. Kljub temu da sem se na nekaj kvizov poglobljeno pripravljala, sem pri marsikaterem vprašanju ostala v dvomih ali celo brez odgovora. To mi daje potrditev, da je Sveto pismo knjiga, ki je nikoli ne morem dovolj dobro usvojiti in jo je treba znova in znova prebirati ter preučevati.

Veseli me, ko opazujem svoje otroke, ki brskajo po Svetem pismu, česar se iz svoje mladosti ne spominjam. S Svetim pismom v slikah sem se srečevala kot majhen otrok, s »pravim« pa šele ob pripravi na birmo. Pri družinski katehezi pa se z njim redno srečujejo že od otroštva.

Na poletnih počitnicah na Ugljanu je popoldanski počitek namenjen tudi premišljevanju ob Božji besedi.

foto: Petra Čemetic

Odkar spoznavamo Sveto pismo pri družinski katehezi, se počutim bolj suvereno pri odgovarjanju na marsikatero versko obarvano vprašanje, ki ga naslovijo name. Predvsem pa me je skupno branje, iskanje poudarkov in pomembnih sporočil v svetopisemskih besedilih pripeljalo do razmišljanja o svojem življenju, o uresničevanju Božje besede v vsakodnevni opravi, v svojih odnosih do bližnjih ter o pomembnosti predajanja Božjega nauka in sporočila vsem, ki me obdajajo.

Brez pomoči katehetinje, ki pozna Sveto pismo mnogo bolje kot večina sodelujočih, ne bi šlo. Potrebujemo usmerjevalca, ki nas spodbuja k iskanju biserov, ti pa se potem medsebojno brusijo in svetijo, svoj največji sijaj pa bodo pokazali ob snidenju v Večnosti.

BARBARA KOBAL

Saj veste, kako je, ko Bog kliče ...

Povedal bom iskreno. Ko sva slišala, da je v župniji možnost obiskovanja družinske kateheze, sva si z ženo rekla, da sva midva verouk že opravila in da je čas, da se s tem spopadejo otroci. Že tako se moramo učiti popoldne z njimi, ker šola ne opravi svoje naloge, enako velja tudi za glasbeno. Zakaj bi si nakopala še verouk? Hkrati pa nama nekaj ni dalo miru in nisva povsem zaprla vrat tej opciji. Saj veste, kako je, ko Bog kliče, mar ne? Po enem letu sva se odločila, da poskusiva. Postala

sva del velikega števila mladih družin, ki si prizadevamo biti živo občestvo, biti živa Božja beseda danes. Res je, da imamo majhen del kateheze skupen, večinoma smo ločeni na odrasle in otroke, otroci pa so razdeljeni še po triadah; a čas, ki ga namenimo duhovni rasti, medsebojnim odnosom in branju Božje besede, je neprecenljiv in ne ločuje, ampak združuje družino. Izredno bi pohvalila svetopisemske kvize, ki otroke motivirajo k zbranemu poslušanju Božje besede. Sveto pismo jim je naenkrat postala ena bolj imenitnih knjig. Enako lahko trdim za naju z ženo Eriko. Odkar z Jano podrobneje beremo in poslušamo razlago odlomkov iz Svetega pisma, vse skupaj dobiva večji smisel in stvari vidiva v novi luči. Odkrila sva, pa čeprav sva bila prepričana o nasprotnem, da Svetega pisma sploh ne poznavata. Uživava v tej razsežnosti in nova spoznanja redno deliva tudi z znanci in sodelavci. Ta spoznanja bogatijo tudi naše medsebojne odnose na konkretni ravni. Izredno smo hvaležni, da imamo priložnost sodelovati pri družinski katehezi. Postala je del našega življenja, del naše družine.

JANEZ SNOJ

Odpirajo se novi pogledi

Preko družinske kateheze postaja Božja beseda za našo družino vedno bolj živa. Naša srečanja so namreč vedno povezana z Njo. Že na začetku

Nosanovi fantje z očetom Gregorjem zavzeto odgovarjajo na virtualnem svetopisemskem kvizu družinske kateheze v Preski.

v sklopu molitve v nas preko vprašanj odmeva nedeljski odlomek. Sledi delo po skupinah, kjer je vsakič ena skupina deležna teme odlomka iz Svetega pisma. Tako starši kot otroci (vsaki na svoj način) na srečanjih ob Svetem pismu beremo odlomke, razmišljamo o tem, kako nas nagovarjajo, posredovana nam je poglobljena razlaga posameznega odlomka in osvetlitev ozadja, da nam je vse skupaj razumljivejše. Potem s pomočjo medsebojnega pogovora, izmenjave doživetij in izkušenj poskušamo prenesti zapisano Besedo v svoje življenje. Vprašamo se, kaj nam posamezen odlomek sporoča in kako lahko to sporočilo živimo. Osebnost mi prav to predstavlja izziv v natrpanem dnevu, a hkrati velik blagoslov, saj se mi odpirajo novi pogledi in raste tesnejše prijateljstvo z Jezusom, ki je z mano na poti. Enako je pri otrocih. Kako lepo mi je, ko vidim, da se jih Božja beseda dotakne, da to ni le zgodba, ampak so besede, ki jih kličejo k dobremu. Ničlikokrat se zgodi, da otroci v različnih družinskih situacijah citirajo besede iz Svetega pisma ali povedo, kaj bi naredil na primer Jezus. Tako Beseda živi med nami.

Prav poseben čas za nas je priprava na svetopisemski kviz, ki ga imamo nekajkrat na leto. V družini nekaj dni pred tem začnemo branje obravnavanih odlomkov iz Svetega pisma. Ko jih tako ponovno prebiramo v celoti, dobimo širšo sliko in povežemo

povedane besede v okvir. Hkrati si poskušamo čim več stvari zapomniti, da bomo lahko uspešno odgovarjali na vprašanja. Prav čudovito je videti zagnanost otrok, saj jim kviz predstavlja velik izziv. Globlje se nas Božja beseda dotakne, ko jo obravnavamo več dni zapored. Tako priložnost imamo na vsakoletnih skupnih duhovnih vajah ali na skupnih počitnicah na Ugljanu. Takrat lahko o njej več časa razmišljamo, jo poglobimo, začutimo in jo v miru zaživimo.

Za družinsko katehezo sem izredno hvaležna, saj tudi na tak način spoznavamo Sveto pismo in nam Božja beseda prihaja blizu. Hvaležna sem tudi za Jano, ker nam besede iz Svetega pisma predstavi tako živo, prepleteno z izkušnjami in primeri, da nas kar kliče, da se potopimo Vanjo in Jo zaživimo. To je zame velik blagoslov, saj sem prav preko Janinih spodbud, pričevanj in podanih izzivov začela vsakodnevno prebiranje Božje besede. Zame to niso le besede, ampak velika roka, ki mi je ponujena v oporo, da z njo hodim vsak dan. Bogu hvala!

BARBARA VERHOVEC

GOLJAT – NAPIHNJENI DEDEC IZ FILISTEJE

Zgodba o Davidu in Goljatu

Davidovo ime je poleg Mojzesovega, če govorimo o osebnih lastnih imenih in če seveda odštejemo Božjega, največkrat omenjeno ime v Svetem pismu. O življenju Davida lahko beremo v dveh svetopisemskih knjigah, v Prvi in Drugi Samuelovi ter v Prvi knjigi kraljev. Te knjige opisujejo zadnje vzdihljaje obdobja sodnikov in snovanje ter nastanek združenega kraljestva. To obdobje lahko ponazorimo z osebo Samuela, zadnjega sodnika, ki pooseblja staro in novo obdobje. Z njegovo smrtjo ugasne sodniška funkcija, a še za čas svojega življenja mazili kralja in »ustanovi« novo obliko družbenega življenja – kraljestvo. Samuel zato predstavlja konec obdobja sodnikov (1200–1000 pr. Kr.) in začetek obdobja kraljestva. David (1000–960 pr. Kr.) sicer ni bil prvi kralj, to je bil Savel, a navzlic

temu velja za merilo, po katerem so se zgledovali in ocenjevali vsi kasnejši. Zasluge za to pa ne gre pripisovati Davidovi pregovorni modrosti (kar 73 psalmov prištevamo Davidu) ali pevskim oz. glasbenim sposobnostim. Nemara niti sposobnostim vojskovanja, temveč njegovi ... majhnosti. Prav v kontrastu z »napihnjnim dedcem iz Filisteje«, mogočnim bojevnikom, ki mu je David, malodane še deček, segal komaj do pasu, pripoved jasno podčrta, da človeška izurjenost in njegove strategije niso resnično jamstvo za uspeh, pač pa je to lahko le drža predanosti in zaupanja v Boga. David je v očeh Goljata sicer bil nemočen, a zanj se je boril Bog: »GOSPOD, ki me je rešil iz levjih šap in iz medvedjih šap, on me bo rešil iz roke tega Filistejca.« (1 Sam 17,37) Poglavitni protagonist

¹ Besedilo skeča je prevedel in uredil Gregor Čušin. Zbirko skečev z (izvirnim) naslovom *A Funny Thing Happened to Me on My Way Through the Bible* je napisala Martha Bolton. Skeč je umeščen v kontekst s kratkim bibličnim zgodovinskim uvodom oz. pojasnilom, ki ga je napisal Samo Skralovnik.

dogajanja tako ni bil David, temveč Bog. Prav v svoji majhnosti je zato postal velik. Z zaupanjem in neomajno vero v Boga, kakopak.

Osebe: GOLJAT

EKSPOZICIJA: Goljat poskakuje po odru, kot bi se pripravljaj na boksarski dvoboj.

GOLJAT: No, kaj je? Jaz sem pripravljen! Kje je kdo? Jaz sem pripravljen! (*V publiko.*) Ti tam! Ti zgledaš kot dostojen nasprotnik! Vstani, da si te ogledam! No, dajmo, dajmo ... Aja, da že stojiš? Pa nič!

No, prav, kaj pa ti, z brki?! O ... se opravičujem, gospa ...

No, dajmo, kje je kdo?! Jaz čakam. Naj vam povem, da sem hud. Mislim, res hud!!! Pošljite svojega najmočnejšega moža in zmlel ga bom v prah! Polomil mu bom kosti! Potrgal mu bom roke in noge in jih vrgel krokarjem. Pa brez zamere!

No, koga je dovolj v hlačah, da se pomeri z mano? Kdo bo zbral korajžo?! O njegovem pogumu bo lahko njegova vdova pripovedovala njegovim otrokom. In oni bodo o tem govorili svojim otrokom. In oni svojim ... in oni svojim ... Spomin na njegov pogum ne bo nikoli umrl. Bo pa na žalost umrl on! A to je pač cena slave!

Dajmo, dajmo, kaj čakate? Če vas je tako strah, se bom boril z vami le z levo roko. Ali pa si bom celo zavezal oči?! Lahko pa tudi ... (*Pogleda na stran, nekaj ga je očitno zmotilo, pogleda spet v publiko.*) Se opravičujem. (*Spet pogleda v stran, kot bi se s kom pogovarjal.*) Ej, ti, mali, spravi se dol z odra! Motiš me ... Kaj praviš? Da bi se boril z mano? (*Se zasmije.*) Obriši si mleko okrog ust in se vrni, ko boš zrasel! Zdaj se pa poberi, da te ne odpihnem!

(*Pogleda nazaj v publiko.*) Kje smo ostali? Aha, že vem ... Torej! Pripeljite svojega največjega, najmočnejšega moža in ... (*Pogleda na stran, krepko razjarjen.*) Kaj bi spet rad mali?! Rad bi se boril z mano? Rekel sem ti, da se vrni, ko boš zlezal iz pleničk! Zdaj pa izgini, preden ti razbijem tvoje mlečne zobe. Si slišal?! (*Publiki.*) Mulec trmasti! Kaj hočemo?! Otroci, pač! Ampak ne izgubljam časa z njim. Pomembnejše stvari nas čakajo ... Torej! Je kdo že potegnil srce iz hlač?! No, kje ste! Eden po eden, ne vsi naenkrat! Kaj res ni nikogar?! Kaj pravite? Kdo? David? (*Navdušen.*) Kje pa je? Naj pride! Kako – je že tu? Kje?

(*Pogleda na stran in mu zmanjkuje potrpljenja.*) Zdaj te imam pa dovolj, mali! Rekel sem ti, da se

poberi, če ne, ti bom pomagal. Tukajle bo zdaj boj in mesarsko klanje. Raje se spravi stran, da se ti kaj ne zgodi! Rad bi vedel, kdo se bo tepel? Jaz in ... kako ste že rekli? David! O! A tudi ti si David? Lepo! (*Sarkastično.*) Zdaj pa domov, David, mamó že skrbi, kje si!

Kaj? Ti si tisti David, ki bi se boril z mano? (*Se noro zasmije.*) Saj nisi resen, poba! Glej me, kako sem velik. In lepo vzgojen! Veš, mama me je učila, naj se ne spravljam na manjše od sebe. In mamico sem vedno ubogal. Poberi se!

(*V publiko.*) Vas ni sram?! Otroka ste poslali nadme! Zdaj sem pa res besen! (*Pogleda v stran.*) Kaj imaš v roki? Fračo, kaj?! Uuuu, zdaj se pa res bojim! Velikan in deček s fračo – tale borba se bo pa zapisala v zgodovino!

Kaj praviš? Da se ne bojuješ sam. Da je Bog s tabo. (*Se smeje.*) Krasno. A je Bog tudi prinesel fračo?! Veš kaj, kar vzemi tele kamenčke, ki jih pobiraš

in vzemi še svojega Boga in pojdi ta streljat vrabce s strehe, meni pa pošljite koga s pravim orožjem! Ej, ej, pazi, kam meriš s to rečjo, da ne bo nesreče! Pazi, sem rekel! Odloži to. Odloži, takoj! (*Jo skupi med oči.*) Aaaauuuuua! A vidiš, kaj si naredil!? Sem ti rekel, da pazi! Zadel si me ravno med oči! (*Se zamaje.*) Auu, moja glava! (*Pada.*) Ti in tvoj Bog sta pa od sile! • • •

BIBLIČNE DUHOVNE VAJE V KANČEVCIH 2020

Ustvarjeni smo iz prsti, odrešeni iz osebnega odnosa z Bogom

Kratko kot vdih, iz katerega bomo še dolgo živeli, se zdi srečanje prijateljev Božje besede, ki je v začetku oktobra potekalo v Kančevcih. Milostni trenutek, ujet med spomin na poletje, ko je spomladanski val epidemije po malem tonil v pozabo, in slutnjo pozne jeseni, ko so se nad nami že zbirali grozeči oblaki drugega vala. Ko to zapisujem, je težje kot kdaj prej in zna biti, da bo še težje. Se res utapljam, Gospod? Za obolele s hujšo obliko kužne bolezni velja to praktično dobesečno. Smrt zaradi virusa covid-19 spominja na utoptev ... A Ta, ki ima ključve večnosti, nam pravi: »Ne bojte se! Z vami sem!«

In res. Prizor, ko Jezus hodi po vodi in vsaj za kratek čas opogumi Petra, da stori enako (Mt 14,22-33), je bil osrednji motiv premišljevanja prof. Maksimiljana Matjaža in nas je postavil natanko v sredo trenutka, ki ga živimo in ga lahko prepoznamo kot izziv. Tesnoba in strah sta priložnost, da se živo zavemo, kako krhka bitja smo v resnici ljudje. In tudi čas, da zaživimo vero celovito, življenje prežemajočo, ne zgolj kot dodatek. Med spomladansko zaustavitvijo javnega življenja se je življenje Cerkve v marsičem spremenilo. Pričakovati je bilo, da bo ob vnovičnem odprtju cerkva med verniki zaznati večje hrepenenje po obisku svete maše. A to se ni zgodilo. Smo na razpotju. Lahko gre še na slabše, lahko pa v času krize in izolacije prečistimo svojo osebno vero in odkrijemo tisto, kar je v naši veri bistveno in na kar v skušnjavi, da bi odkrili kaj novega, vznemirljivega, pogosto pozabimo. Za evangelijsko vero so v resnici pomembne, resnične in pristne tri temeljne vsebine: občestvenost, evharističnost in sinovstvo.

Troje temeljev naše vere

Krščanstva si ne moremo zamisliti brez *občestva*. Bog kliče človeka v transcendenco, v odnos, kliče ga iz osredotočenosti vase, iz samozadostnosti v skupnost. V naši naravi je, da se bojimo osamljenosti. Naša vera ima izvor v Bogu, ki je sam po sebi odnos, občestvo, Ljubezen. Ljubezni pa ni mogoče živeti v izolaciji. Ko molimo, živimo, trpimo itd.,

nismo sami. Popolna izoliranost je za človeka smrt. A ta je premagana, saj se je vanjo – da bi bil povsod in vedno z nami – spustil Božji Sin. O tem, kako bomo občestvenost živeli, resda odločamo sami, a ta odločitev je vselej odziv na klic. Občestvenost je včasih tudi izvir konflikta, škandal, spotika, bolečina. V njej se ustavimo, premislimo, začnemo na novo. To je dobro. Konflikt nas sili v rast, v ustvarjanje polnega življenja. Iz skušnjave pridemo preizkušeni. Bog nas želi žive, svobodne, ustvarjalne.

Evharistija za kristjana ni le zakrament, je tudi način življenja. Je zahvaljevanje, daritev, izročanje. Korona je povzročila umik v zasebnost. Jesenska osama zna biti celo zahtevnejša od spomladanske. Pa vendar si je Jezus za mesto srečanja izbral mizo, obed. Vabi nas in pravi: »Kjer sta namreč dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem sredi med njimi.« (Mt 18,20) Zahvala, daritev, podaritev drug drugemu so načini, kako živimo svojo vero, so vezivno tkivo našega življenja. Vsakemu je lepo, ko drugemu kaj daje. Pa tudi sprejemanja se moramo naučiti! Jezus ob Tiberijskem jezeru vpraša: »Imate kaj hrane?« (Jn 21,5) Nobene tempeljske teologije ni v tem vprašanju Vstalega, le čisto preprosto življenje. Podobno kot je stvarna in življenjska Marijina prošnja v Kani Galilejski: »Vina nimajo!« (Jn 2,3)

In ne nazadnje – s svojo vero smo poklicani v Božje *sinovstvo*. Gospod kliče vse. A kdor hoče vstopiti, se mora roditi od zgoraj. Postati otrok. To pa ni preprosto. Kako težko je biti sin. Laže je biti služabnik, celo suženj. Sinovstvo zahteva odločitev. Zavedanje sinovstva je iskanje Boga. Dokler se ne počutimo kot sin oziroma hči, Boga nismo odkrili. V izpovedi naše vere ni nepomembno, kje v prvi povedi stoji vejica. »Verujem v Boga, Očeta vsemogočnega ...« To lahko izreka vsak človek, tudi musliman. Reči pa: »Verujem v Boga Očeta [in mene kot sina, hčer] vsemogočnega Stvarnika,« je prvovrsten škandal. V prvi izjavi je Bog Oče makrokozmosa, v drugi se spusti v mikrokozmos in nas naredi za sinove, hčere. Če se zazremo v velike,

foto_Ferdo Rus

mogočne cerkvene zgradbe, hitro ugotovimo, da so zrasle predvsem iz želje, da bi mi Bogu nekaj dali. A Bog je Oče. Ne da se ga kupiti z darom. Zahteva mene, tebe, vsakega od nas. S sinovstvom nastopi čas molitve v duhu in resnici.

Odprl se jim je um

Spodbujeni smo, da ob branju Svetega pisma sledimo trem korakom, ki upoštevajo kompleksnost bibličnega zapisa. V prebranem moramo odkriti *topos*, ga razumeti kot konkretno dogajanje; nato ga moramo dojeti kot *logos*, kot biblično zgodbo s številnimi povezavami v zgodovini odrešenja, in ga šele nato prepustiti *pnevmi*, da ga spremeni v odrešensko branje. Več o tem beremo v pismu papeža Frančiška *Odprl se jim je um*, s katerim je razglasil nedeljo Božje besede. Če nismo senzibilni za konkretnost, bomo površni tudi pri vsem drugem. V ospredju bomo ves čas mi sami in to, kar se nam dogaja. Šele ko razpoznamo konkretnost (*topos*), lahko iščemo globlji pomen prebranega (*logos*). To storimo v kontekstu celotnega Svetega pisma, zgodbo umestimo v odrešensko zgodovino in jo z njo povežemo. Ob tem pa se moramo zavedati, da je vsaka beseda Svetega pisma izrečena z namenom, da nam da življenje. Vabi nas k spreobrnjenju. To ne pomeni, da naj prenehamo biti to, kar smo. Bog je vsemogočen. Lahko bi nas – in nas tudi je – ustvaril take, kot nas potrebuje. Ker

smo torej po Božji zamisli ustvarjeni, kakršni smo, smo poklicani prav v teh danih okvirih storiti to, kar Bog pričakuje od nas. Spreobrnjenje je pogum sprejeti nekaj novega, narediti korak naprej, stopiti iz okvirov ustaljene miselnosti.

Jezus hodi po vodi

Uvodno vrstico »In takoj je primoral učence, da so šli v čoln /.../« (Mt 14,22) razumemo le iz sobesedila. Dogajanje sledi odlomku o prvi pomnožitvi kruha, ko navdušena množica nahranjenih slavi in bi bili tudi učenci radi deležni občudovanja. A Jezus ve, da so razlogi za navdušenje zelo trivialni, in množico odpusti. Ne pohujšujmo se torej nad praznino cerkva. Maloštevilnost ni poraz. Priznajmo si, da že dolgo nismo narodna cerkev in da je resnično evangelijska cerkev pri nas zelo maloštevilna.

Učencem ni do tega, da se odpeljejo na drugo stran. Bojijo se morja in še bolj poslanstva, da gredo med neznane ljudi, med pogane ... Predstavljajmo si, kako bi ravnali, če bi se zanašali zgolj na zdravo pamet, ki je potrebna, a nas pogosto blokira. Bi zaupali tesarjevemu sinu in odpluli? Na srečo nam je poleg naravne pameti dana tudi duhovna logika – *pneuma*. Sposobni smo poiskati rešitev v sebi, v Božjem življenju, ki je v nas, v Svetem Duhu, ki nas napolnjuje, in ne nazadnje v Kristusu, ki nam zagotavlja: »Kdor posluša vas, posluša

mene, kdor pa zavrača vas, zavrača mene. In kdor zavrača mene, zavrača tistega, ki me je poslal.« (Lk 10,16)

Jezus gre na goro, da bi na samem molil. »Ko se je zvečerilo, je bil tam sam.« Bil je sam. Sam! Kako je to mogoče? Mogoče je, kot je bilo mogoče kasneje na Kalvariji, ko je z močnim glasom zavpil: »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?« Temna noč križa. Poznajo jo mati Tereza, Janez od Križa, Edit Stein in mnogi drugi. Jezus gre z nami do konca, tudi v popolno osamo, celo v suhi odnos z Bogom. A ne pozabimo, če bi Bog človeka morda še lahko zapustil, ga Oče ne more.

Ob četrti nočni straži, ko se je strah že polastil učencev, Jezus stopa proti njim po vodi. V strahu se srečujeta Božje in človeško. Vsebina strahu

foto_Ferdio Rus

je smrt. V ljubezni ni strahu. Ljubezen je premagala smrt. Smrt je poslednja resničnost Božjega razodevanja. V smrtnem strahu, ki je prevzel učence, jim Jezus reče: »Bodite pogumni! Jaz sem. Ne bojte se!« (Mt 14,27) Vse Sveto pismo – tudi odlomki, ki nas plašijo – nas želi opogumljati. Pogum je steber občestva, srčika ljubezni. Sporoča nam, da nismo sami. Na drugi strani nam Satan, oče laži, celo kadar molimo, prigovarja, da smo v grehu sami. A ko izrekamo, da nam je bil Kristus v vsem enak, razen v grehu, to ne pomeni, da nas v njem pušča same. Tudi tam je z nami. Čeprav sam ni grešil, se spušča prav do vrat pekla, da bi nas odrešil.

V življenju so trenutki – smrt bližnjega, neozdravljiva bolezen – ko ne zmoremo preprosto reči: »Pogum!« A Ta, ki ima ključne večnosti, lahko prepričljivo izreče besede: »Ne bojte se!« Peter to v duhu dojame in reče: »Gospod, če si ti, mi ukaži, da pridem po vodi k tebi.«

Spoved kot izpoved vere

Da je Gospod z nami tudi, ko smo v stiski zaradi greha, priča zakrament sprave, kjer ne gre za nika kršen moralni trening, obrezovanje, obtesavanje osebe ali – kar bi bilo še huje – za to, da kot obdolženec stojimo pred strogim sodnikom. Zakrament sprave je izvorno zakrament občestva, del evharistije, prošnja za odpuščanje. Pri zakramentu sprave bi mogli oziroma morali bolj kot o spovedi govoriti o izpovedi vere. To nam pove že izraz *confessio*. Raje kot da začnemo z besedami »moji grehi so«, se vprašajmo, kako je Bog deloval v našem življenju, kako nas je vabil, pa mu nismo sledili. Šele ko odkrijemo svojo temeljno bolečino, lahko sledijo podrobnosti.

Kaj je bistvo vere, ki jo v zakramentu sprave izpovedujemo? Prestrašene učence Jezus spodbuja: »Bodite pogumni! Jaz sem. Ne bojte se!« Peter pa se ne obotavlja pred zahtevo: »Gospod, če si ti, mi ukaži, da pridem po vodi k tebi.« Ukaži! Storim. Jezus reče: »Pridi!« In Peter gre ... A ta njegova odločnost ne traja dolgo. Pogum mu upade in začne se potapljati. Tako se dogaja tudi nam. Usodno bi bilo, če bi prizadeti v ponosu potrti odšli. V potrnosti ni rešitve. Potrtost le prikriva našo žalost. Storiti moramo tako, kot je storil Peter. Zavpiti moramo: »Gospod, reši me!« Nič velikih razprav, opravičevanja, izgovarjanja, protinapada, iskanja krivca ... zgolj krik »reši me!«. In Jezus iztegne roko in prime Petra. Opomin (»Malovernež, zakaj si podvomil?«) pride šele kasneje, mogoče pa tudi ne.

Kako se izraža naša vera?

Naša vera se pogosto izraža kot *prošnja*, s katero bi radi nekaj dosegli. Za prošnjo se skriva strah oz. klic na pomoč, ki zna biti celo preračunljiv. To je še daleč od resnične vere. Nič ni narobe, če prosimo; hudo pa je, ko preračunavamo.

Vera zna biti tudi krinka, *izgovor*, da se nam ni treba soočiti s kruto realnostjo. Izrodi se v nedejavnost, pobožnost, v kateri se lahko izgubimo in pozabimo, da je vera odnos, prizadevanje, podarjanje. Sestavni del našega odnosa z Bogom so tudi preizkušnje, v katerih se ta odnos *prečiščuje*, da se osvobodimo predsodkov. Ne moremo videti Očeta, če smo ga prekrili z oznakami strogost, trdosrčnost, spotika in če sploh ne vemo, komu smo v resnici verjeli. Kaj pomeni prečiščevanje odnosa, najlažje razumemo, ko pomislimo,

kako se naša očaranost nad kom lahko že zaradi malenkosti sprevrže v razočaranost. Zato ni brez pomena zapoved, ki nas varuje pred malikovanjem: »Ne delaj si podobe Boga (in drugih)!« Podoba, ki si jo ustvarimo o nekom in še posebej o Bogu, ustvarja predsodke. Dokler nas to ne pripelje do razočaranja, smo zagledani v malike, ki so zelo podobni nam samim, saj so plod naše domišljije, naših želja. Resnična vera se začne šele, ko se ta idealizirana podoba razbije. Pri ljudeh hitreje opazimo tisto, kar se ne sklada z našo predstavo. Spotikamo se nad duhovniki, če niso po naši meri. Na neki točki smo pripravljeni prekiniti tudi z Bogom, če se izkaže, da ni mesija, kakršnega smo pričakovali. Ko Jezus napove svoje trpljenje, Peter protestira: »Nikakor. To se ti ne sme zgoditi!« Namreč s tem propadejo tudi njegovi načrti.

Se torej vera kaže tudi v soočanju s trpljenjem? Razumemo trpljenje kot prekletstvo? Kristus nas vabi, da vsak dan vzamemo križ na svoje rame. Križ, ki je v resnici drevo življenja in znamenje, da je nekdo z nami do smrti. Misel na Vstalega nas opominja, da je življenje preveč dragoceno, da bi bilo izničeno. Vera je tudi *dar*. Milostni dar. Zahvaljujmo se zanj. Ne skrivajmo ga. Naj sije iz naših življenj. Ne izgovarjajmo se na svojo prikrajšanost, ki nas ovira, da bi o njej pričevali.

In ne nazadnje: vera je tudi *mol*. Prav v njem se naša vera pogloblja; tudi takrat ko razmišljamo o trenutkih, ko smo zaupali in tako »hodili po morju«, in onih, ko smo začeli uveljavljati svojo voljo in se potapljati. Vera je iskanje Roke, ki smo jo morda izgubili, a jo vedno znova iščemo.

V odnosu z Gospodom

Petrov zgled nam pomaga oblikovati odnos z Gospodom. Uči nas, kako ravnati. Posnemati Jezusa, delati, kot je delal On, se zdi pretežka naloga. In vendar, ko pravi: »Ljubite z ljubeznijo, s kakršno sem vas jaz ljubil,« to pomeni, da On ljubi po nas in za nas. Peter s svojo človeško naravo ne more hoditi po vodi. To zmore le v moči svoje poklicanosti, v moči sinovstva, v moči svoje druge narave. Zato ne tarnajmo nad tem, česar nimamo, pa se nam zdi, da bi morali imeti. Kaj v resnici potrebujemo? Po krstu smo namreč prejeli Božje življenje. Apostol Pavel pravi: »... ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni.« Mi smo v Kristusu. Sprejel nas je v svoje življenje. »Kolikor pa zdaj živim v mesu, živim v veri v Božjega Sina, ki me je vzljubil in daroval zame

sam sebe,« piše Pavel. Meso, to je telo, pomeni Pavlu celoto človekovega življenja, vse, kar človek počne; telo je resnični in edini oltar.

»Gospod, če si ti, mi ukaži /.../« hoče vedeti Peter. Sledi takojšen odgovor: »Pridi!« (Mt 14,29) Ko dvomimo o njegovem obstoju, nam odgovori: »Pridi!« Pogleda nas. Iztegne roko. In vemo – nič se nam ne bo zgodilo, četudi se podajamo v nevarnost. A vendar, ko Peter vidi, da je veter močan, se prestraši in se začne potapljati. V takih trenutkih je tudi za nas pomembno, da se zavedamo, da je Gospod z nami. Prepustimo se sinovstvu in premagajmo strah. Ko pa se začne trpljenje, moramo vedeti, da je ta, ki bo trpel, še vedno Očetov ljubljeni sin. Jezus sam ni obvarovan strahu. Boji se iti na drugo stran, med tujce in jih narediti za Božje

foto: Ferdo Rus

otroke. Poti krvavi pot. Izkaže ljubezen do konca. Moč za to črpa iz Božjega sinovstva, iz povezanosti z Očetom. Tudi v strahu se srečamo s Kristusom. »On sam je v dneh svojega mesa daroval molitve in prošnje z močnim vpitjem in solzami njemu, ki bi ga mogel rešiti iz smrti, in bil je uslišan zaradi spoštovanja do Boga.« (Heb 5,8) Učil se je poslušnosti, odprtosti besedi, ki vabi: »Pridi!« in »Ti si moj ljubljeni sin!« Tako je postal vir odrešenja vsem, ki sprejmejo njegovo besedo.

Bolj smo se zagledali v stvarstvo in Stvarnika kot v odrešenje, Odrešenika. Pavel pa pravi: »V njem živimo, se giblamo in smo.« Če ostanemo pri Stvarniku, ostanemo pri prvem delu naše veroizpovedi. A ko ni mogel prepričati človeka s svojo modrostjo, je Bog spregovoril po križu, Sinu. V sebi združujemo ustvarjeno in odrešeno naravo. Ta se rojeva od zgoraj, iz ljubezni, odnosa. Ustvarjeni smo iz prsti, odrešeni iz osebnega odnosa z Bogom. •••

PREPROSTO ... O SVETEM PISMU

Nick Page, Ognjišče

Ko sem v rosnih letih prvič poslušala simfonijo Gustava Mahlerja, sem si rekla: »Tega ni moč razumeti! Prezahtevno, predolgovezno, komplicirano, dolgo, utrujajoče, vedno nekaj novega.« Šele po dolgih letih vaje v poslušanju sem začela tudi to glasbo dojemati in v njej uživati. Resnici na ljubo naj priznam, da sem se nekako tako počutila, ko sem kot mlado dekle jemala v roke Sveto pismo. To obsežno knjigo vseh knjig, ki je zgodovina, literatura, pesnitev, zgodba človeštva, bi radi brali kot roman, kjer na koncu v treh ali štirih stavkih povzameš vsebino in bistvo pripovedi. Vemo, da Sveto pismo ni zgolj zgodba.

Mnogi dobri poznavalci Svetega pisma so v preteklosti razmišljali, kako laika voditi skozi njegovo obsežno vsebino, da bi sledil sporočilu. Tega dela se je s strastjo lotil angleški pisec Nick Page, popularni avtor knjig za odrasle in otroke. Njegove priljubljene teme so teološke narave; obravnava jih na inovativen način, tako da so blizu sodobnemu načinu razmišljanja in čutenja. Bogastvo svojih misli je v življenju kalil ob najrazličnejših dejavnostih. Kaj vse ni bil? Vodil je dobredelnih sklad, bil ustanovitelj in igralec potujočega gledališča, zdaj je predavatelj na duhovnih srečanjih, z ženo

Claire pa sta se v zadnjem času posvetila zgolj pisanju. V slovenskem prevodu nam je na voljo drobna knjižica *Preprosto ... o Svetem pismu*, ki jo morate vzeti v roke in za vedno položiti poleg svojega izvoda Svetega pisma, saj vam bo v pomoč pri razumevanju te bogate knjige.

Nick Page meni, da moramo spremeniti svoj odnos do branja Svetega pisma. Do zdaj smo ga večinoma brali študijsko, secirali smo posamezne odlomke, slovnico, etimologijo, zgodbo. Ob branju in razmišljanju vsebine pa je bolje, da uporabimo fantazijo in radovednost, da prisluhnemo besedam, se vživimo v mišljenje oseb, prisluhnemo njihovem glasu, poizkušamo občutiti, kar so občutili oni. Nič hudega, če so ljudje skozi dolga stoletja različno brali in razumeli Sveto pismo, saj se je spreminjal tudi način življenja in želje, katere odgovore želimo najti v tej sveti knjigi.

V knjižici avtor na zgoščen in prikupen način preleti celotno Sveto pismo v žurnalističnem slogu. Spretno nam predstavi lok zorenja človeške misli in odnosa do Najvišjega od vsega začetka: od stvarjenja, Adama in Eve do Jezusa in njegovih učencev, od življenja v raju, padca do ponovnega počlovečenja.

Laični bralec se ob analiziranju Svetega pisma lahko izgubi v podrobnostih posameznega odlomka, s pomočjo duhovitih namigov v avtorjevem »kažipotu« pa zagleda sliko od zgoraj (kot iz ptičje perspektive). Posamezne knjige Stare zaveze in evangelijev postanejo dragoceni gradbeni kamni vedenja in poti, ki jo je moral človek prehoditi od nezavednega k zavedanju Boga Stvarnika. S Pageevim »ekspresnim« stilom Sveto pismo pregledamo v nekaj urah. Ta celostni uvid na duhovno zgodovino človeštva nam hkrati spodbudi željo, da se podamo v raziskovanje podrobnosti in modrosti ter najdemo v njih Božje, sebe in druge ljudi. Avtorjeve sodobne in mestoma duhovite ubeseditve ob tem učinkujejo kot nekakšna vaba v najboljšem pomenu besede, saj pisec doseže, da Sveto pismo v naših očeh nenadoma ni le zgodovinsko ali teološko branje, ampak postane zgodba naših dni. Nekaj primerov poglavij iz knjižice nas v prvih stavkih, lahko tudi z eno karakteristično besedo, popelje v bistvo sporočila:

PRVA MOJZESOVA KNJIGA – Če bi šlo za film, bi si na tem mestu ogledali eno tistih epskih uprizoritev s kopico posebnih efektov.

SODNIKI – So krvava knjiga.

PRVA KNJIGA KRALJEV – To je učna ura zgodovine.

DRUGA KNJIGA KRALJEV – Tragedije, poboji, stranpoti kraljev, nepokorščina Bogu ...

ESTERA – Romantična dogodivščina, lepotno tekmovanje.

JOB – Temačna psihološka drama.

PSALMI – Pesmarica o tem, kako čakamo Boga, a tudi obupujemo, tožimo, se opajamo, veselimo.

PREGOVORI – Priročnik za samopomoč, praktični nasveti, kako pobožno živeti v brezbožnem svetu.

PRIDIGAR – Umetniški film.

In tako naprej do zadnjega poglavja.

Kako naj laik razmišlja o Svetem pismu na preprostem način in v tesni povezavi s svojim življenjskim izkustvom? Z nekaj ponavljajočimi se vprašanji nam avtor v knjižici postavi kažipot, kako naj beremo posamezne knjige Svetega pisma: *Kaj sploh je? Kaj se dogaja? Zakaj je pomemben? Preseneti me.* Ko s pomočjo teh miselnih vzorcev dojamemo konkretna dejstva v zgodbi, nas začno zanimati podrobnosti in simbolni pomen dejanj ter izrečenih besed.

Posebno omembo zaslužijo duhovite ilustracije Jonathana Williamsa. Zgodovinske osebe obleče v sodobna oblačila in jih postavi v današnje situacije. Tako Sveto pismo postane vedno bolj zgodba o nas samih, knjiga, ki jo jemljimo v roke vsak dan, zlasti dandanes, ko nam je nesrečna situacija z epidemijo onemogočila praznovanje evharistije v občestvu in nam je Božja beseda ostala edino zatočišče in uteha. Vemo, kako dolga in naporna je pot od Adamovega padca do Jezusovega trpljenja in vstajenja. Tudi v zapletenih medčloveških odnosih in skepsi nam dnevno preti nevarnost, nam in našim potomcem. Brez Boga padamo v novodobno poganstvo.

Knjižica *Preprosto ... o Svetem pismu* nam bo pomagala, da Sveto pismo ne bo le študijsko gradivo teologov, temveč vznemirljivo, koristno in odrešujoče branje za laike. •••

ZANIMA ME

Postavite nam vprašanje. Morda vas že dolgo časa vznemirja kakšno, povezano s Svetim pismom? Morda ste pri mašnih berilih naleteli na besede, ki jih ne razumete in želite dodatno pojasnilo?

Pišite nam na poštni (**Poljanska 2, 1000 Ljubljana**) ali elektronski naslov (**info@biblicnogibanje.si**).

Srečanje Izkušnja Boga je duhovno-molitveni program, ki ga je tudi letos v Kančevcih vodil br. Štefan Kožuh. Sestavljajo ga osebna molitev, premišljevanja Božje besede, nagovori in sveta maša, ki udeležencu omogoča živeti osebni odnos z Gospodom. Zadnji dan je v celoti namenjen osebni molitvi in s tem živi izkušnji, kako je v življenju Jezus danes živ in dejaven. Udeleženec izkusi, kot pravi sv. Pavel, kako živa je Božja beseda (Prim. Heb 4,12). Kdor ima živo izkušnjo Boga, je kot tisti, ki je sedel v hladno senco pod njegove peruti in vriskal od veselja. Na tem srečanju ima pomembno mesto molitev s psalmi, ker udeležencu pomaga vstopiti v osebni odnos z Gospodom. Psalmi govorijo o izkušnji Boga, o Božji bližini, ki so jo izkusili avtorji. S temi starodavnimi besedili so molili svetniki in premnogi iskalci živega Boga. Sam Jezus se je s psalmi obračal na Boga Očeta.

Molitev ob Psalmu 31

»Radoval in veselil se bom nad tvojo dobroto, ker si videl mojo bedo, spoznal stiske moje duše.« (Ps 31,8)

Gospod, moje srce je velikokrat sebično, z lahkoto se prepusti raztresenosti; veliko stvari ga omamlja in loči od Tebe. Ti pa tiho vztrajaš, me vabiš, čakaš, opogumljaš, hrepeniš, da se vrnem k Tebi. Ob tej neizmerno potrpežljivi in vztrajni ljubezni se moje srce prebudi, vzradosti, spozna, da sem kljub napakam Tvoja ljubljena. Kot odgovor na to spoznanje prekipevam od sreče, Te slavim, se zatekam k Tebi, Te iščem v globini srca in se nikdar več nočem oddaljiti ali ločiti od Tebe. Amen.

MARIJA P.

Molitev ob Psalmu 139

*Gospod,
ti, ki si stvarnik nebes in zemlje,
želiš biti prisoten v vsem, kar biva in obstaja.
Že pred mnogimi leti si se naselil v srcih mojih staršev
in mi vdahnil življenje v telesu moje matere.
Od takrat si moj Oče, jaz pa tvoja ljubljena hči.
To čutim in živim, to moja duša dobro pozna.
Hvala in slava ti na veke, moj Gospod in moje vse,
čudovita so tvoja dela!
Amen.*

DANICA F.

foto_Cassidy Rowell (Unsplash)

foto_Aaron Burden (Unsplash)

ZAVOD BIBLIČNO GIBANJE

NEDELJA BOŽJE BESEDE

24. januar 2021

www.biblicnogibanje.si

Tedaj so se jima odprle oči.

Lk 24,31

Praznovanje nedelje Božje besede bo letos potekalo v posebnih okoliščinah, ki ji narekuje čas epidemije. Morda bo manj množično in manj slovesno kot običajno, a prav to je lahko tudi izziv, da še poglobimo osebni in občestveni odnos do Božje besede. Papež Frančišek nas je prav v pismu *Odprl jim je um* (UO), s katerim je za vesoljno Cerkev razglasil tretjo nedeljo med letom kot nedeljo Božje besede, želel spodbuditi k iskanju novih načinov, kako Sveto pismo čim bolj približati tudi sodobnemu človeku. Sveto pismo namreč po papeževih besedah »pripada vsemu ljudstvu, ki je zbrano, da bi ga poslušalo in se prepoznalo v Besede« (UO 4). Duhovnike, katehete, bralce Božje besede in člane bibličnih ter molitvenih skupin spodbujamo, da iščejo načine, kako bi lahko obhajali bogoslužja Božje besede tudi v manjših skupinah, in sicer ne samo po cerkvah, ampak tudi po domovih (družinah), preko komunikacijskih medijev in drugih povezav. To je priložnost, da lahko tudi v vsakdanjih okoljih odkrivamo moč in lepoto bogoslužne molitve Svetega pisma. Vabimo

vas, da se na predvečer nedelje Božje besede povežemo ob Svetem pismu v slavu Besede.

Geslo našega letošnjega praznovanja nas vabi, da tudi v teh izrednih razmerah s pomočjo Svetega pisma prepoznavamo Vstalega, ki spremlja svojo Cerkev in jo želi voditi v živi in resnični vsakdanji odnos z Njim in z Očetom po Svetem Duhu. »*Nikdar se ne naveličajmo posvečevati časa in molitve* Svetemu pismu, da bi ga sprejeli »ne kot človeško besedo, ampak, kar resnično je, kot Božjo besedo, ki tudi deluje v vas, kateri verujete« (1 Tes 2,13),« nas skupaj s Pavlom spodbuja papež Frančišek. (OU 5) Sodelavci Zavoda Biblično gibanje bodo pripravili in na spletni strani www.biblicnogibanje.si objavili različne oblike bogoslužja Božje besede in druge spodbude za čim bolj doživeto obhajanje praznika Svetega pisma. Hvaležni vam bomo, če nam boste pozneje sporočili, kako je pri vas potekalo praznovanje. Tudi to naj gradi in utrjuje med nami živo občestvo Kristusovega telesa.

MAKSIMILIJAN MATJAŽ, predsednik ZBG

Zavod Biblično gibanje si prizadeva, da bi bilo SVETO PISMO (BR 22) čim širše dostopno.

Širiti in razlagati Sveto pismo v občestvu Cerkve. Pospeševati raziskovanje, študij in izobraževanje na vseh področjih biblične kulture. Povezati biblične skupine.

Biblična zaveza

Skupnost bralcev, ki se med seboj podpirajo pri branju, poslušanju in premišljevanju Božje besede.

Biblične skupine

Različni pripomočki in metode za delo s Svetim pismom ter ideje za delo v bibličnih skupinah.

Biblična šola

Odgovor na spodbude papeža Frančiška, kako vsak dan brati Sveto pismo v občestvu Cerkve.

NAROČI ZDAJ

BOŽJA BESEDA DANES

Revija
Bibličnega gibanja

Odkrijte bogastvo Svetega pisma in lepote življenja z Božjo besedo.

